SPILLIEFNANEFND

Ársskýrsla 2002

Svæðaskipting

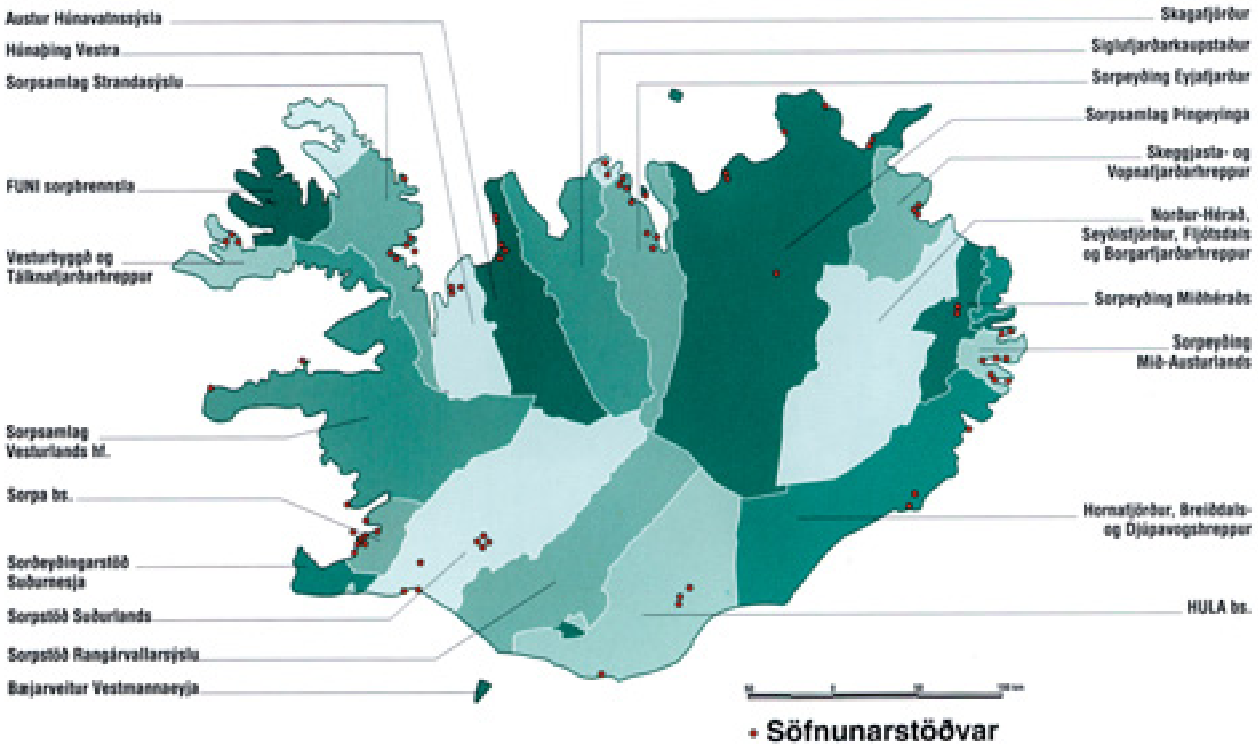

SPILLIEFNANEFND

Ársskýrsla 2002

Efnisyfirlit

1. ***Aðfaraorð formanns*** 3
2. ***Starfsemi Spilliefnanefndar árið 2002*** 4
   - 2.1 Grundvöllur starfsemi Spilliefnanefndar 4
   - 2.2 Skipan Spilliefnanefndar 4
   - 2.3 Álagning spilliefnagjalds 4
   - 2.4 Kynningar- og upplýsingamál 5
   - 2.5 Kynnisferðir 5
   - 2.6 Vinna að einstökum málaflokkum og samskipti við löggjafann, opinberar stofnanir og hagsmunaaðila 5
3. ***Ársreikningur Spilliefnanefndar*** 7
   - 3.1 Staðfesting stjórnar og framkvæmdastjóra 8
   - 3.2 Áritun endurskoðenda 8
   - 3.3 Rekstrarreikningur ársins 2002 9
   - 3.4 Efnahagsreikningur 31. desember 2002 9
   - 3.5 Sjóðstreymi árið 2002 10
   - 3.6 Skýringar með ársreikningi 2002 10
   - 3.7 Uppgjör á gjöldum og tekjum skipt á vöruflokka fyrir árið 2002 12
4. ***Rekstur spilliefnakerfisins*** 13
   - 4.1 Fjárhagsafkoma 13
   - 4.2 Samanburður við áætlanir 14
   - 4.3 Kostnaður við framkvæmd laganna um spilliefnagjald 15
   - 4.4 Rekstraráætlun 2003 15
5. ***Rekstraryfirlit eftir einstökum vöruflokkum*** 16
   - 5.1 Olíuvörur 16
   - 5.2 Lífræn leysiefni 18
   - 5.3 Halógeneruð efnasambönd 19
   - 5.4 Kælimiðlar 20
   - 5.5 Ísósýanöt 21
   - 5.6 Málning og litarefni 22
   - 5.7 Prentlitir 23
   - 5.8 Blýsýrurafgeymar 24
   - 5.9 Rafhlöður 25
   - 5.10 Vörur í ljósmyndaiðnaði, framköllunarvökvar 26
   - 5.11 Kvikasilfurvörur 27
   - 5.12 Varnarefni 28

Útgefandi: Spilliefnanefnd nóvember 2002
Ljósmynd á forsíðu: Kristján Maack
Hönnun/prentvinnsla: Prentsmiðjan Oddi hf.

1. *Aðfaraorð formanns*

Hér birtist á prenti ársskýrsla spilliefnanefndar fyrir síðasta starfsár hennar, árið 2002. Spilliefnanefnd var stofnuð með lögum í september árið 1996 en 1. janúar 2003 tók Úrvinnslusjóður við starfi hennar og hlutverki og var nefndin þá lögð niður eftir rúmlega sex ára starf.

Spilliefnanefnd var ætlað að skapa hagræn skilyrði fyrir söfnun, meðhöndlun og viðunandi endurnýtingu eða eyðingu spilliefna. Spilliefni eru hættulegasti hluti úrgangsins og munu nema um 4 % heildarúrgangs hér á landi. Með lögunum um spilliefnagjald á sínum tíma stigu ríkisstjórn og alþingi, með öruggri þátttöku og stuðningi frá aðilum vinnumarkaðarins, mikilvægt skref í átt að skipulegri meðhöndlun úrgangs og þar með í átt að aukinni umhverfisvernd.

Úrgangur verður æ umfangsmeiri í neysluþjóðfélögum nútímans og sífellt viðfangsefni að leita nýrra leiða við meðhöndlun hans, þróa aðferðir til fyllri umhverfisverndar og hindra mengun af völdum sorps. Spilliefnanefnd vann brautryðjendastarf með hönnun og uppbyggingu kerfis sem tekst á við spilliefni í úrgangi, kerfis sem vinnur í samræmi við hina svonefndu mengunarbótareglu, Polluter Pays Principle, og leitar samvinnu við hlutaðeigandi hagsmunaaðila, aðila vinnumarkaðarins. Þegar horft er til baka yfir starf spilliefnanefndar, verður að telja að vel hafi tekist til. Ekki er vitað til þess að það kerfi, sem spilliefnanefnd hannaði og kom á, eigi sér fordæmi með öðrum þjóðum en hingað hafa komið erlendir menn til þess að kynna sér kerfið.

Mikilvægt kjarnaatriði í kerfi spilliefnanefndar er að gjald til endurvinnslu eða eyðingar spilliefna er innifalið í verði vörunnar. Þar með er stigið skref frá þeirri gömlu hefð að sveitarfélög skuli sjá um úrgang með sínum tekjustofnum og litið svo á að förgun úrgangs sé hluti af framleiðslukostnaði hans. Það er að segja að framleiðendur og seljendur geti ekki komið vöru á markað og séu síðan lausir allra mála, það skipti þá ekki máli hversu kostnaðarsamar aðgerðir þurfi síðan til þess að farga úrganginum. Hér var því um breyttan hugsanagang að ræða, á vissan hátt um þáttaskil að ræða í meðferð úrgangs hér á landi.

Flóknar umræður áttu sér stað um hvort telja skyldi spilliefnagjaldið þjónustugjald eða skatt. Spilliefnanefnd var einhuga í þeim skilningi sínum að gjaldið væri þjónustugjald enda gerðu lögin og ráð fyrir að nefndin semdi við þar til bæran aðila um vörslu og ávöxtun gjaldsins. Í þessu sambandi benti nefndin á að hluta gjaldsins innheimti ríkissjóður í tolli og þáði þóknun fyrir, hluta gjaldsins innheimti nefndin sjálf af innlendum framleiðendum og í sumum tilvikum tóku atvinnugreinar eða fyrirtæki að sér álagningu á vörur sínar og sáu þá jafnframt um rétta meðhöndlun og eyðingu með samkomulagi við umhverfisráðuneytið.

Á starfstíma sínum sá nefndin um meðferð eftirtalinna vöruflokka:

1) *Olíuvörur*
2) *Lífræn leysiefni, klórbundin efnasambönd o.fl.*
3) *Málningu og litarefni*
4) *Rafhlöður og rafgeyma*
5) *Kemisk efni í ljósmynda- og prentiðnaði*
6) *Vörur sem innihalda kvikasilfur*
7) *Ýmsar aðrar efnavörur.*

Á sex ára ferli sínum hélt spilliefnanefnd 218 bókaða fundi en auk þess fjölmarga vinnufundi. Nefndin gekkst fyrir málþingum um spilliefni og má þar nefna rafhlöður, kvikasilfurvörur og ozoneyðandi kælimiðla. Í nokkrum tilvikum átti nefndin hlut að máli þegar gerðir voru svonefndir frjálsir samningar þar sem fyrirtæki eða atvinnugreinar tóku að sér meðferð spilliefna í úrgangi sínum. Má þar nefna prentliti og svartolíu.

Ársskýrslur spilliefnanefndar eru ítarlegar og hafa að geyma tölfræðilegar upplýsingar um spilliefni, umfang þeirra og uppruna, sem eru umfangsmeiri en áður höfðu þekkst hér á landi. Starf spilliefnanefndar var á ýmsan hátt nýjung. Í upphafi var lögð mikil áhersla á að halda umfangi nefndarinnar í lágmarki, gæta þess að hún þendist ekki út og yrði að bákni. Allan starfstíma sinn hafði nefndin því aðeins einn starfsmann en nefndarmenn tóku mikinn þátt í því starfi sem fram fór. Velta nefndarinnar nam á síðasta starfsári um 155 m.kr. sem segir nokkuð um umfangið.

Framkvæmd reyndist á ýmsan hátt flóknari en séð varð fyrir í fyrstu. Má þar nefna ógrynni tollskránúmera sem gjald var lagt á, yfirsýn gagnvart skilum spilliefna frá öllum sveitarfélögum landsins og ótölulegum fjölda fyrirtækja, endurgreiðslur vegna útfluttra vara o.fl. Eigi að síður held ég flestir séu sammála um að vel hafi tekist til. Starf spilliefnanefndar er nú fyrirmynd að Úrvinnslusjóði, sem tekur við starfi nefndarinnar, en fær jafnframt miklu viðameira verkefni á sviði úrgangsmeðferðar. Má segja að þannig nýtist reynsla og þekking sem aflað var á þessum tíma.

Spilliefnanefnd átti á starfstíma sínum mikið og gott samstarf við marga aðila í þjóðfélaginu. Þeim er þakkað hér að starfslokum og sérstaklega nefndir þessir: Umhverfisráðuneytið, fjármálaráðuneytið, Sorpa og síðar Efnamóttakan hf, aðilar vinnumarkaðsins, ríkisendurskoðun, Fjársýsla ríkisins, embætti tollstjóra og Hollustuvernd ríkisins. Ofarlega er mér í huga þakklæti til samnefndarmanna minna og starfsmanns nefndarinnar sem allir leystu af hendi frábært starf oft við erfiðar aðstæður og stundum undir nokkru tímaálagi.

Guðm. G. Þórarinsson
formaður spilliefnanefndar.

2. *Starfsemi Spilliefnanefndar árið 2002*

2.1 Grundvöllur starfsemi Spilliefnanefndar

Spilliefnanefnd starfaði samkvæmt lögum um spilliefnagjald nr. 56/1996 og breytingu á þeim nr. 134/1997. Umhverfisráðherra fór með yfirstjórn mála sem lögin fjölluðu um. Síðasta gildandi reglugerð um spilliefnagjald er var nr. 578/2000 með síðari breytingum.Í lögunum var kveðið á um hvaða vöruflokkar bæru spilliefnagjald. Gjaldið var lagt á innfluttar vörur sem verða að spilliefnum og innheimt af ríkissjóði en rann til Spilliefnanefndar. Af innlendri framleiðslu innheimti nefndin gjaldið sjálf. Spilliefnanefnd greiddi fyrir meðferð og förgun spilliefna er leiða af vörum sem gjaldið var lagt á. Hefur það fyrirkomulag að sá greiðir er mengun veldur verið nefnt mengunarbótaregla (*Polluter Pays Principle*).

2.2 Skipan Spilliefnanefndar

Spilliefnanefnd var fyrst skipuð í september 1996 til fjögurra ára. Í september 2000 voru skipuð í nefndina: Guðfinnur G. Johnsen tæknifræðingur, að tilnefningu Landssambands íslenskra útvegsmanna og Samtaka fiskvinnslustöðva, Haukur Harðarson framkvæmdastjóri Bíliðnafélagsins/Félags blikksmiða, að tilnefningu Alþýðusambands Íslands, Ólafur Kjartansson verkfræðingur, að tilnefningu Samtaka iðnaðarins, Óskar Maríusson verkfræðingur, að tilnefningu Samtaka atvinnulífsins, Stefán Hermannsson borgarverkfræðingur, að tilnefningu Sambands íslenskra sveitarfélaga, Þuríður I. Jónsdóttir héraðsdómslögmaður, án tilnefningar, Guðmundur G. Þórarinsson verkfræðingur, án tilnefningar, er jafnframt var formaður nefndarinnar.

Ritari nefndarinnar var Sigurbjörg Sæmundsdóttir deildarstjóri í umhverfisráðuneytinu og framkvæmdastjóri Már Karlsson verkfræðingur.

Þann 20. desember 2002 voru lög um Úrvinnslusjóð, nr. 162/2002, samþykkt á Alþingi. Lögin tóku gildi 1. janúar 2003 og samtímis féllu úr gildi lög nr. 156/1996 um spilliefnagjald. Nýju lögin kveða á um að Úrvinnslusjóður taki við öllum sjóðum og skuldbindingum Spilliefnanefndar sem stofnast höfðu fyrir gildistöku laganna

2.3 Álagning spilliefnagjalds

Nefndin vann áfram að uppbyggingu gjaldakerfis fyrir spilliefni. Fundir nefndarinnar á árinu urðu alls 24 en í árslok voru bókaðir fundir hennar orðnir 218 frá því hún kom fyrst saman í september 1996.

Spilliefnagjald var fyrst lagt á vöruflokk rafgeyma í mars 1997 og síðan á hvern vöruflokkinn á fætur öðrum, sem tilgreindur var í lögum um spilliefnagjald, þann síðasta 1. janúar 2000. Í töflu

Tafla 2.1

Álagning og breytingar spilliefnagjalds

Vöruflokkur	15.3.1997	15.4.1997	15.6.1997	1.8.1997	1.11.1997	1.3.1998	15.3.1999	1.11.1999	1.1.2000	1.9.2000	1.8.2001	15.12.2001	1.1.2003
Rafgeymar með sýru	26,00									21,00	19,00		
Rafgeymar án sýru	36,40									29,40	26,60		
Rafgeymar í tækjum	143,00-2.288,00									115,50-1.848,00	104,50-1.672,00		
Rafhlöður í rafmagnsspennum				26,00						21,00	19,00		
Kemískar vörur í ljósmynda- og prentiðnaði		32,25-258,00								29,25-234,00			36,75-294,00
Olíumálning			2,00			6,00				10,50	13,50	16,00	17,00
Prentlitir			2,00			6,00						16,00	20,00
Lífræn leysiefni			0,50			1,50				3,00			
Rafhlöður með kvikasilfri				186,00						200,00	13,00		559,00
Rafhlöður með nikkelkadmium				186,00						200,00	13,00		202,00
Liþíumrafhlöður													171,00
Mangandíoxíðrafhlöður													91,00
Alkalískar hnapparafhlöður										9,00	13,00		5,00
Varnarefni, útrýmingarefni					3,00								
Varnarefni, fúavarnarefni					3,00								
Ísósýanöt					1,00								1,30
Halógeneruð efnasambönd						22,00				75,00	90,00	105,00	
Olíuvörur aðrar en brennsluolía							10,00					9,50	11,50
Kælimiðlar								98,00					2,50
Kvikasilfursvörur									900,00				

Ath. Verð eru kr./kg nema fyrir rafgeyma í tækjum og alkalískar hnapparafhlöður frá 01.01.2000, kr./stk. Einnig kr./stk. fyrir aðrar rafhlöður þann 01.08.2001.

2.1 má sjá einingarverð spilliefnagjalds, hvenær lagt var á einstaka vöruflokka og hvenær spilliefnagjaldi var breytt.

Í fjórða kafla skýrslunnar er fjallað frekar um rekstur spilliefnakerfisins og fjárhagsafkomu. Í fimmta kafla er ítarlegar greint frá rekstri hvers vöruflokks og fjárhagsstöðu í árslok.

Með auknum umsvifum jókst þjónusta nefndarinnar og daglegur rekstur. Ýmis vafamál komu til kasta nefndarinnar og átti hún náið samstarf við umhverfisráðuneyti, stofnanir og sífellt fleiri fyrirtæki um meðferð spilliefna.

Velta nefndarinnar var nær 155 m.kr. á árinu og er gerð nánari grein fyrir rekstrinum í fjórða kafla ársskýrslunnar en ársreikning er að finna í þriðja kafla.

Hver vöruflokkur myndar sérstakan sjóð þar sem tekjum og gjöldum er til lengdar ætlað að standast á. Gerð er grein fyrir afkomu sjóðanna og fjárhagsstöðu í árslok í fimmta kafla.

2.4 Kynningar- og upplýsingamál

Spilliefnanefnd hélt ársfund í maí. Þar flutti Siv Friðleifsdóttir umhverfisráðherra ávarp en Magnús Jóhannesson ráðuneytisstjóri stýrði fundinum.

Ársskýrslan, sem var lögð fram á fundinum, var sú fimmta í röðinni. Hún var viðamikil og í henni var haldið áfram þar sem frá var horfið í fyrri skýrslum við kynningu á starfseminni og þeim forsendum sem liggja henni til grundvallar.

Nefndin hélt málstofu um notkun og skil ósoneyðandi kælimiðla í mars. Tilgangur hennar var að ræða notkun og meðferð kælimiðla, skil á notuðum kælimiðlum, skráningu og áhrif spilliefnagjalds. Málshefjendur voru frá Hollustuvernd ríkisins, Fiskifélagi Íslands, Frostmarki ehf. og Efnamóttökunni hf. Fjallað var um stefnumörkun fyrir notkun kælimiðla og umhverfisáhrif, notkun kælimiðla í skipum, notkun kælimiðla í landi og skil notaðra kælimiðla. Meðal þess sem kom fram var að kælimiðlar framtíðarinnar muni ekki hafa gróðurhúsaáhrif. Í framtíðinni verður væntanlega bannað að nota CFC- og HFC-kælimiðla en kælimiðlar með kuldaberum verða ráðandi. Fram að því verða líklega settir kvótar á HFC-kælimiðla. Þá kælimiðla er hérlendis helst að finna í kæliskápum, í um 1.000 hjólhýsum og í kæliskápum hótelherbergja.

Á starfstíma sínum hefur nefndin oft fjallað um á hvern hátt kynningu á spilliefnum og meðferð þeirra skuli háttað og haft um það samráð við umhverfisráðuneytið og hagsmunaaðila. Margir hafa sýnt starfi nefndarinnar áhuga og hefur hún orðið við óskum um að kynna starfsemi sína og spilliefnakerfið eins og tök hafa leyft. Má til dæmis nefna að kynning var birt í riti átaksverkefnisins Fegurri sveitir.

Vinna var hafin við gerð vefseturs fyrir nefndina en drög að því höfðu verið unnin á fyrri árum. Ákveðið var að fresta því að ljúka verkinu þegar ljóst varð að Úrvinnslusjóður yrði stofnaður.

Tölfræðileg þekking á umfangi spilliefna og uppruna þeirra var álitin einn af hornsteinum að starfi Spilliefnanefndar. Því var leitast við að efla þekkingu á því sviði með því að fylgjast með innflutningi og framleiðslu á vörum sem verða að spilliefnum ásamt skilum þeirra. Gerð er grein fyrir þeim málum í ársskýrslu þessari og enn frekar í ársskýrslum fyrri ára.

2.5 Kynnisferðir

Dagana 24. febrúar til 1. mars var farin námsferð á vegum Spilliefnanefndar og Stenúrs til Englands og Danmerkur. Fulltrúar Spilliefnanefndar í þeirri ferð voru Óskar Maríusson og Ólafur Kjartansson. Hlutverk þeirra var að kynna sér stöðu mála við söfnun og förgun spilliefna í þessum löndum, einkum með hliðsjón af væntanlegum nýjum tilskipunum Evrópusambandsins. Nánari umfjöllun um námsferðina og samantekt á upplýsingum er að finna í umfangsmikilli skýrslu ferðahópsins.

Formaður fór í nóvember ásamt fulltrúa Samtaka iðnaðarins og Sorpu á kynningarfund til Möltu. Fundurinn var skipulagður og í boði ITUT í Þýskalandi. Þar var fjallað um endurvinnslu og endurnýtingu með sérstakri áherslu á umbúðir og fyrirkomulag eins og það er í Þýskalandi og kennt er við „græna punktinn". ITUT fyrirhugar að standa fyrir ámóta ráðstefnu hér á landi árið 2003.

2.6 Vinna að einstökum málaflokkum og samskipti við löggjafann, opinberar stofnanir og hagsmunaaðila

Unnið var að endurskoðun spilliefnagjalds á marga vöruflokka og tóku breytingar gildi þann 1. janúar 2003 með tilkomu laga um úrvinnslugjald. Gera má ráð fyrir að á hverju ári verði breytingar á spilliefnagjaldi einstakra vöruflokka í samræmi við afkomu og þróun hvers vöruflokks. Upplýsingar um álagningu og breytingar spilliefnagjalds má sjá í töflu 2.1. Tveir samningar voru undirritaðir um mitt ár. Samningur við Efnaeimingu ehf. um endurnýtingu eða endurvinnslu leysiefna frá þriðja aðila og samkomulag við Árvakur hf. um endurnýtingu spilliefna sem falla til hjá prentsmiðju Morgunblaðsins. Fyrri samningurinn telst til samninga við móttökustöðvar en sá síðari byggist á ákvæði í lögum um að starfsgreinum eða fyrirtækjum sé heimilt að semja um ráðstafanir til að fyrirbyggja mengun af völdum spilliefna, enda þjóni það markmiðum laga um spilliefnagjald.

Söfnunarstöðvar- og flutningsgjöld voru hækkuð verulega í ársbyrjun en þau höfðu verið óbreytt frá upphafi. Erfiðlega hefur gengið að ná endum saman við rekstur vöruflokks um málning-

arúrgang og er fjallað frekar um þann vöruflokk annars staðar í skýrslunni. Úrgangur er flokkast við móttöku sem prentlitaúrgangur hefur aukist mjög frá því sem var í fyrstu. Hefur það leitt til halla á vöruflokknum. Í samvinnu við skilaaðila og móttökustöð hefur verið stefnt að sérstakri úttekt á verkferli vegna prentlita.

Unnið var með fulltrúum Tollstjóra að endurbótum á reglugerð og framkvæmd álagningar. T.d. var í sumum vöruflokkum innflytjendum ætlað að tilgreina álagningastofn sérstaklega. Var sú tvískráning lögð af 1. janúar 2003. Við athugun hafði t.d. komið í ljós að ekki var samræmi milli tilgreinds álagningarstofns fyrir amalgam til tannfyllinga og þess stofns sem ætlunin var að leggja gjald á. Eftir að þetta kom í ljós hefur verið ráðgert að athuga hvort slík dæmi sé að finna í stærri vöruflokkum. Ástæða hefur þótt til að kanna næst álagningarstofn olíumálningar.

Kælimiðlar voru allmikið til umfjöllunar á árinu og unnið var að því hvernig skyldi bregðast við þeirri uppsöfnun fjármuna sem orðið hefur í vöruflokknum. Þá hefur nokkur vinna fylgt endurgreiðslum vegna útflutnings kælimiðla. Fyrr í þessum kafla er getið um málstofu sem boðað var til um kælimiðlana.

Í apríl barst svar frá umhverfisráðuneyti við erindi nefndarinnar um réttmæti endurgreiðslu spilliefnagjalds vegna smurolíu sem flutt er úr landi, þ.e. seld til erlendra skipa. Í kjölfarið hefur verið óskað álits Ríkisendurskoðunar á því hvort gögn þau sem olíufélögin hafa framvísað með umsóknum sínum uppfylli skilyrði til endurgreiðslu.

Fjallað var um skyldur nefndarinnar til útboða. Greinargerð um starfsemi nefndarinnar var tekin saman og aflað lögfræðilegrar álitsgerðar um málið og barst hún í árslok. Álitsgerðin hneig mjög í þá átt að í nær öllum tilvikum skyldu útboð viðhöfð í opinberum viðskiptum.

Þegar líða tók á árið þurfti nefndin í starfi sínu að taka nokkurt mið af væntanlegri stofnun Úrvinnslusjóðs og leggja fram vinnu við undirbúning laga um úrvinnslugjald. Í lögum um spilliefnagjald var gert ráð fyrir að ráðherra setti reglugerð samkvæmt tillögum Spilliefnanefndar þar sem nánar yrði kveðið á um hlutverk nefndarinnar og starfshætti. Vinnu við það var hætt af framangreindum orsökum. Ein breyting sem leiddi af nýju lögunum var að úrvinnslugjald skyldi lagt á allar rafhlöður en í framkvæmd hefur reynst nokkuð örðugt að skilja á milli kostnaðar við móttöku rafhlaðna sem báru spilliefnagjald og þeirra, er ekki báru gjaldið, en rafhlöður berast jafnan í einu óflokkuðu safni.

Samningaviðræður stóðu lengi við olíufélögin, þ.e. Olíudreifingu ehf. og Skeljung hf., um allt að fimm ára framhald þjónustusamnings. Undir árslok féllust samningsaðilar á að aðeins yrði framlengt til eins árs þar sem Spilliefnanefnd hefði í huga að bjóða verkið út. Forsvarsmenn Sementsverksmiðjunnar hf. höfðu að áliðnu ári samband við nefndina sakir hagsmuna sinna vegna brennslu úrgangsolíu.

Fjórða olíufélagið, Atlantsolía, undirbjó starfsemi sína hér á landi á árinu. Tilkoma þess er ekki talin hafa bein áhrif á fyrrgreindan þjónustusamning og hafa forsvarsmenn Atlantsolíu verið í sambandi við nefndina. Söfnun olíu á hafnarsvæðum var til athugunar en málin ekki leidd til frekari lykta en áður hafði verið.

Um mitt ár hófust samningaviðræður við Efnamóttökuna hf. um endurskoðun og framhald þjónustusamnings en fyrirtækið hafði falast eftir að slíkur samningur yrði til langs tíma. Eftir nokkra vinnu við endurskoðun samningsins varð að áliðnu ári niðurstaðan sú að hann yrði framlengdur til eins árs. Var þar höfð hliðsjón af hugmyndum um útboð og að Úrvinnslusjóður tæki til starfa um áramót.

Sú breyting varð á viðskiptum við Efnamóttökuna hf. að fyrirtækið lagði fram bankatryggingu í stað geymslufjár sem haldið hafði verið eftir af hverjum reikningi. Bankatryggingin kemur í stað hinnar almennu reglu, sem nefndin hafði stuðst við, að móttökustöðvargjöld skuli ekki greidd fyrr en förgun hefur farið fram.

Áhersla var sem áður á þróun tölulegra upplýsinga en töluleg gögn eru mikilvæg til að gera grein fyrir ferli spilliefna, magni þeirra og stefnu varðandi alla starfsemi er tengist spilliefnum. Umhverfisuppgjör frá móttökustöðvum, þar sem rakið verður ferli úrgangs eftir að hann berst móttökustöðvum, getur orðið mikilvægt tæki til að ná betri tökum á málaflokknum.

Náið samstarf var alla tíð haft við ýmsa hagsmunaaðila um spilliefnagjald. Til Hollustuverndar hefur nefndin þurft að leita með mörg álitaefni og Tollstjórinn í Reykjavík hefur verið nefndinni innan handar við upplýsingaöflun.

Ríkisendurskoðun og Fjársýsla ríkisins hafa veitt margvíslega aðstoð vegna reksturs nefndarinnar. Spilliefnanefnd leigði aðstöðu hjá Vinnueftirliti ríkisins og þar var bókhald nefndarinnar einnig fært. Þá hafa nefndarmenn lagt af mörkum verulega vinnu við úrlausn margvíslegra verkefna nefndarinnar.

Þegar staðfest var að áliðnum desember að Alþingi hafði samþykkt lög um úrvinnslugjald var ljóst að starfsemi Spilliefnanefndar lyki um áramót og að ný stjórn Úrvinnslusjóðs tæki við búi Spilliefnanefndar.

SPILLIEFNANEFND

Ársreikningur 2002

3.1 Staðfesting stjórnar og framkvæmdastjóra 8
3.2 Áritun endurskoðenda 8
3.3 Rekstrarreikningur ársins 2002 9
3.4 Efnahagsreikningur 31. desember 2002 9
3.5 Sjóðstreymi árið 2002 10
3.6 Skýringar með ársreikningi 2002 10
3.7 Uppgjör á gjöldum og tekjum skipt á vöruflokka fyrir árið 2002 12

3.1 Staðfesting stjórnar og framkvæmdastjóra

Stjórn og framkvæmdastjóri Spilliefnanefndar staðfesta hér með ársreikning nefndarinnar árið 2002 með áritun sinni.

Reykjavík, september 2003

Í stjórn
Guðmundur G. Þórarinsson
formaður (sign)

Óskar Maríusson (sign)
Haukur Harðason (sign)
Þuríður Jónsdóttir (sign)

Ólafur Kjartansson (sign)
Guðfinnur G. Johnsen (sign)
Stefán Hermannsson (sign)

Framkvæmdastjóri
Már Karlsson (sign)

3.2 Áritun endurskoðenda

Við höfum endurskoðað ársreikning Spilliefnanefndar fyrir árið 2002. Ársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning, efnhagsreikning, sjóðstreymi og skýringar nr. 1-6. Ársreikningurinn er lagður fram af stjórnendum Spilliefnanefndar og á ábyrgð þeirra í samræmi við lög og starfsskyldur. Ábyrgð okkar felst í því áliti sem við látum í ljós á grundvelli endurskoðunarinnar.

Endurskoðað var í samræmi við ákvæði laga um Ríkisendurskoðun og góða endurskoðunarvenju en í því felst m.a.:

- að sannreyna að ársreikningurinn sé í öllum meginatriðum án annmarka,
- að kanna innra eftirlit og meta hvort það tryggir viðeigandi árangur,
- að kanna hvort reikningar séu í samræmi við heimildir fjárlaga, fjáraukalaga, og annara laga, lögmæt fyrirmæli, starfsvenjur og rekstrarverkefni þar sem við á,
- að kanna og votta áreiðanleika kennitalna um umsvif og árangur af starfseminni ef þær eru birtar með ársreikningi.

Endurskoðunin felur meðal annars í sér úrtakskannanir og athuganir á gögnum til að sannreyna fjárhæðir og aðrar upplýsingar sem fram koma í ársreikningnum. Endurskoðunin felur einnig í sér athugun á þeim reikningsskilaaðferðum og matsreglum sem beitt er við gerð hans og framsetningu í heild og gilda um A-hluta stofnanir. Við teljum að endurskoðunin sé nægjanlega traustur grunnur til að byggja álit okkar á.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Spilliefnanefndar á árinu 2002, efnahag 31. desember 2002 og breytingu á handbæru fé á árinu í samræmi við lög, reglur og góða reikningsskilavenju fyrir A-hluta stofnanir.

Ríkisendurskoðun, september 2003

Sigurður Þórðarson,
ríkisendurskoðandi

Sigurjón I. Haraldsson

Rekstrarreikningur ársins 2002

	Skýr.	2002	2001
Tekjur			
Spilliefnagjöld v. innfluttra vara		123.881.314	138.146.038
Spilliefnagjöld v. innl.framleiðslu		16.633.414	9.384.498
	1	140.514.728	147.530.536
Gjöld			
Rekstrar- og stjórnunarkostnaður	2	20.319.109	17.433.502
Móttökustöðvargjald		100.934.432	86.971.168
Flutningsgjald		30.027.749	27.814.177
Söfnunarstöðvagjald		8.228.628	6.234.453
Umsýslukostn. v/flutnings- og söfnunarst.gj.		1.729.709	1.292.525
Innheimtukostnaður til ríkissjóðs		674.456	700.714
		161.914.083	140.446.539
Tekjuafgangur (halli) án fjármagnsliða		(21.399.355)	7.083.997
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	3	3.904.544	4.817.375
Tekjuafgangur (halli) ársins		(17.494.811)	11.901.372

Efnahagsreikningur 31. desember 2002

	Skýr.	2002	2001
Eignir			
Veltufjármunir			
Viðskiptakröfur	4	1.324.993	1.012.423
Virðisaukaskattur		10.878.979	7.744.691
Handbært fé		64.993.617	76.507.571
		77.197.589	85.264.685
Eignir alls		77.197.589	85.264.685
Eigið fé og skuldir			
Eigið fé			
Höfuðstóll í ársbyrjun		48.713.660	36.812.288
Tekjuafgangur(halli)ársins		(17.494.811)	11.901.372
Eigið fé		31.218.849	48.713.660
Skammtímaskuldir			
Ríkissjóður		8.409.640	4.502.134
Ógr.laun og tengd gjöld	5	165.504	166.170
Ýmsar skammtímaskuldir	6	37.403.596	31.882.721
Skuldir		45.978.740	36.551.025
Eigið fé og skuldir alls		77.197.589	85.264.685

Sjóðstreymi árið 2002

	2002	2001
Rekstrarhreyfingar		
Veltufé frá rekstri		
Tekjuafgangur (halli)	(17.494.811)	11.901.372
Breyting á rekstrartengdum eignum og skuldum		
Skammtímakröfur, (hækkun) lækkun	(3.446.858)	8.376.951
Skammtímaskuldir, (lækkun) hækkun	9.427.715	(1.137.423)
Handbært fé frá rekstri	(11.513.954)	19.140.900
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	(11.513.954)	19.140.900
Handbært fé í ársbyrjun	76.507.571	57.366.671
Handbært fé í árslok	64.993.617	76.507.571

Skýringar með ársreikningi 2002

Reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningur Spilliefnanefndar er gerður í samræmi við lög um fjárreiður ríkisins nr. 88/1997, lög um ársreikninga nr. 144/1944 og reglugerð um framsetningu og innihald ársreikninga og samstæðureikninga nr. 696/1996.

Samkvæmt fjárreiðulögum eiga A-hluta ríkisstofnanir ekki að eignfæra varanlega rekstrarfjármuni heldur skulu þeir gjaldfærðir á kaupári. Stofnanir eiga almennt ekki að taka lán til langs tíma og mega ekki gangast undir skuldbindingar til lengri tíma nema með heimild í fjárlögum.

Úrvinnslusjóður varð til með lögum nr. 162 frá 20. desember 2002. Úrvinnslusjóður er stofnun í eigu ríkisins og tók við öllum sjóðum og skuldbindingum spilliefnanefndar frá og með 1. janúar 2003.

Skattar

Spilliefnanefnd greiðir ekki tekju- og eignarskatt.

Skráning tekna

Álagt spilliefnagjald á innfluttar vörur er bókað samkvæmt uppgjöri frá Fjársýslu ríkisins en spilliefnagjald á innlenda framleiðslu er bókfært samkvæmt skilagreinum.

Skráning gjalda

Gjöld eru almennt bókuð þegar reikningar berast nefndinni. Í lok ársins eru áfallin gjöld, er tilheyra viðkomandi rekstrarári, færð á rekstrarreikning og sem ógreidd gjöld í árslok.

Skammtímakröfur

Skammtímakröfur eru færðar á nafnverði

Handbært fé

Handbært fé samanstendur af bankainnstæðum.

Viðskiptaskuldir

Viðskiptaskuldir eru færðar á nafnverði.

Bókhald, skrifstofuaðstaða

Vinnueftirlit ríkisins sá um bókhald fyrir Spilliefnanefnd samkvæmt samkomulagi þar um. Bókhaldið er fært í bókhaldskerfinu Opus Alt. Starfsmaður nefndarinnar sá um greiðslu reikninga. Spilliefnanefnd leigði jafnframt skrifstofuaðstöðu hjá Vinnueftirliti ríksins.

Fjárheimildir

Gert er ráð fyrir að rekstur spilliefnanefndar sé fjármagnaður með innheimtu spilliefnagjalds. Í fjárlögum ársins 2002 var gert ráð fyrir að gjöld spilliefnanefndar næmu 160 millj. kr. en þau námu 161.9 millj. kr. sem er 1,9 millj. kr. hærra en áætlað var.

Sundurliðanir

1. Spilliefnagjöld

Álagt spilliefnagjald á innfluttar vörur á árinu 2002 var 136.535 þús. kr. Ógreitt spilliefnagjald í ársbyrjun 2002 nam 10.305 þús. kr., innheimt spilliefnagjald á árinu nam 134.891 þús. kr. og í árslok 2002 var ógreitt spilliefnagjald 11.949 þús. kr. Endurgreitt spilliefnagjald vegna útflutnings, endurnýtingar og leiðréttrar álagningar nam 12.654 þús. kr.

Álagt spilliefnagjald á innlenda framleiðslu nam 18.355 þús. kr. á árinu 2002 en á árinu voru endurgreiddar 1.722 þús. kr. vegna framleiðslunnar.

2. Rekstrar- og stjórnunarkostnaður

	2002	2001
Laun og launatengd gjöld	4.265.149	4.313.945
Sérfræðiþjónusta	12.930.323	10.650.208
Funda- og ferðakostnaður	1.428.930	1.345.826
Húsaleiga	590.000	480.000
Ýmis kostnaður	1.104.707	643.523
	20.319.109	17.433.502

3. Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)

Samkvæmt samkomulagi milli ríkissjóðs og Spilliefnanefndar um innheimtu og skil á tekjum af spilliefnagjaldi skulu reiknast 5% vextir af innistæðu eða skuld á reikningi Spilliefnanefndar hjá ríkissjóði sem myndast við frávik á mánaðarlegri innheimtu gjaldsins og ráðstöfun þess á bankareikningi nefndarinnar.

	2002	2001
Vaxtagjöld vegna ríkissjóðs	(1.268.469)	(1.100.826)
Aðrar vaxtatekjur	5.777.497	6.598.526
Fjármagnstekjuskattur	(577.748)	(659.858)
Önnur fjármagnsgjöld	(26.736)	(20.467)
	3.904.544	4.817.375

4. Viðskiptakröfur

	2002	2001
Innlendir málningaframleiðendur	1.226.603	985.423
Aðrir	98.390	27.000
	1.324.993	1.012.423

5. Ógr. laun og tengd gjöld

	2002	2001
Ógr. lífeyrissj.gjöld, félagsgjöld og trygg.gjald	48.963	48.963
Ógr. staðgreiðsla	116.541	117.207
	165.504	166.170

6. Ýmsar skammtímaskuldir

Sameiginlega reka þrjú olíufélög móttökustöð fyrir úrgangsolíu og eru einnig verksali gagnvart flutningi. Efnamóttakan hf. rekur alhliða móttökustöð fyrir spilliefni. Til tryggingar fyrir förgun spilliefna var haldið eftir hluta af greiðslum, geymslufé, fram á árið 2002 en þá var bankatrygging lögð fram í sama tilgangi.

Tvö olíufélög hafa krafist endurgreiðslu á spilliefnagjaldi vegna útflutnings á smurolíu á árunum 1999 – 2002 samtals að fjárhæð 6,8 millj. kr. Kröfur þessar hafa ekki verið samþykktar né greiddar og bíða frekari skoðunar.

	2002	2001
Olíufélög	22.659.974	12.226.923
Efnamóttakan hf., geymslufé	0	10.981.279
Efnamóttakan hf.	12.087.418	3.494.221
Sveitarfélög	0	1.587.163
Ýmis ógreidd gjöld	2.656.204	3.593.135
	37.403.596	31.882.721

Kennitölur

Fimm ára yfirlit í þúsundum króna á verðlagi hvers árs:

	2002	2001	2000	1999	1998
Rekstur					
Tekjur	140.515	147.530	153.989	131.862	76.840
Gjöld og fjármagnsliðir	158.010	135.629	144.880	117.971	68.382
Tekjuafgangur(halli) ársins	(17.495)	11.901	9.109	13.891	8.458
Efnahagur					
Veltufjármunir	77.198	85.265	74.501	76.077	30.765
Eignir alls	77.198	85.265	74.501	76.077	30.765
Höfuðstóll	31.219	48.714	36.812	27.703	13.811
Skammtímaskuldir	45.979	36.551	37.689	48.374	16.954
Eigið fé og skuldir alls	77.198	85.265	74.501	76.077	30.765

Uppgjör á gjöldum og tekjum skipt á vöruflokka fyrir árið 2002

	Deild 1	Deild 2	Deild 3	Deild 4	Deild 5	Deild 6	Deild 7	Deild 8	Deild 9	Deild 10	Deild 11	Deild 12	Samtals
	Rafgeymar	Kemísk efni í ljósm.og prent.	Olíumálning	Leysiefni	Rafhlöður	Varnarefni	Ísócýanöt	Halogeneruð efnasambönd	Olía	Kælimiðlar	Kvikasilfur-vörur	Prentlitir	
Tekjur:													
Spilliefnagjöld v/innfluttra vara	20.748.325	8.950.017	13.912.987	7.146.219	3.332.730	569.613	325.480	7.220.010	57.459.325	11.295.186	54.945	5.520.582	136.535.419
Spilliefnagjöld v/ innlendrar framleiðslu			18.355.796	-1.722.381									16.633.415
Spilliefnagjöld v/útfluttra vara									-6.777.616	-916.643			-7.694.259
Endurgreiðslur v/endurnýtingar												-1.768.806	-1.768.806
Leiðrétt spilliefnagjöld		-1.500.000							-3.191.040			1.500.000	-3.191.040
Tekjur samtals:	**20.748.325**	**7.450.017**	**32.268.783**	**5.423.838**	**3.332.730**	**569.613**	**325.480**	**7.220.010**	**47.490.669**	**10.378.543**	**54.945**	**5.251.776**	**140.514.729**
Gjöld:													
Móttökustöðvakostnaður	13.691.123	11.300.978	30.024.433	3.467.925	2.227.924	618.288	940.339	6.274.280	25.996.702	1.110.454	79.909	5.202.077	100.934.432
Flutningskostnaður	4.947.260	1.845.495	1.660.274	282.294	603.608	11.523	92.101	149.254	21.301.193		683	40.901	30.934.586
Söfnunarstöðvakostnaður	3.193.378	1.101.366	2.883.540	160.677	672.161	12.585	63.561	107.795	822.308	0	348	33.781	9.051.500
Rekstrar- og þróunarkostnaður	2.523.355	906.051	3.924.442	659.633	405.318	69.275	39.584	878.078	5.775.687	1.262.210	6.682	638.707	17.089.022
Gjöld samtals:	**24.355.116**	**15.153.890**	**38.492.689**	**4.570.529**	**3.909.011**	**711.671**	**1.135.585**	**7.409.407**	**53.895.890**	**2.372.664**	**87.622**	**5.915.466**	**158.009.540**
Rekstrarniðurstaða ársins	**-3.606.791**	**-7.703.873**	**-6.223.906**	**853.309**	**-576.281**	**-142.058**	**-810.105**	**-189.397**	**-6.405.221**	**8.005.879**	**-32.677**	**-663.690**	**-17.494.811**
Höfuðstóll 1. janúar	45.116.689	7.790.901	-27.443.245	-2.256.043	-5.807.940	273.631	-381.835	-8.356.266	29.235.859	19.497.111	-42.031	-8.913.173	48.713.660
Eigið fé samtals	41.509.898	87.028	-33.667.151	-1.402.733	-6.384.220	131.573	-1.191.940	-8.545.663	22.830.638	27.502.989	-74.709	-9.576.863	31.218.849

4. *Rekstur spilliefnakerfisins*

4.1 Fjárhagsafkoma

Brúttótekjur af spilliefnagjaldi námu 154,9 m.kr. á liðnu ári. Í heild varð álagningarstofn minni en gert var ráð fyrir miðað við reynslu fyrri ára. Brúttótekjur urðu þess vegna 8% lægri en áætlað var eða sem nam 13,3 m.kr.

Eins og kemur fram í ársreikningi voru brúttótekjur af innfluttum vörum 136,5 m.kr. og af innlendri málningarframleiðslu 18,4 m.kr. Endurgreidd spilliefnagjöld, vegna leysiefna, sem notuð eru í innlenda málningarframleiðslu, 1,7 m.kr., vegna útflutnings 7,7 m.kr. (0,9 m.kr. vegna kælimiðla og bókfært 6,8 m.kr. vegna útfluttrar olíu), eigin endurnýtingar Morgunblaðsins á prentlitaúrgangi 1,8 m.kr. og leiðrétting vegna oftekinna gjalda á íblöndunarefni í eldsneyti 3,2 m.kr. Nettótekjur af spilliefnagjaldi voru því 140,5 m.kr. og minnkuðu um 7,0 m.kr. milli ára eða um tæp 5%.

Nokkur sveifla varð í brúttótekjum milli ára í sumum vöruflokkum en í heild voru þær 1,8 m.kr. lægri en árið áður. Mest varð tekjuaukningin af olíumálningu og prentlitum. Tekjur lækkuðu mest af rafgeymum og leysiefnum. Heildargjöld námu 158,0 m.kr. og hækkuðu þau milli ára um 22,4 m.kr. eða um 16,5%. Aukning varð á útgjöldum milli ára í mörgum vöruflokkum, mest vegna olíumálningar, 10,0 m.kr. en einnig vegna rafgeyma, framköllunarefna, rafhlaðna, halógeneraðra efnasambanda og olíu.

Rekstrarafkoma á árinu var neikvæð um 17,5 m.kr. Þar af námu bókfærðar endurgreiðslur og leiðréttingar vegna fyrri ára 10,0 m.kr. Ófrágengnar eru kröfur olíufélaganna vegna sölu á smurolíu til erlendra skipa sem hafa verið bókfærðar (6,8 m.kr.) auk þess sem ætla má að olíufélögin eigi eftir að lýsa annarri eins kröfu vegna áranna 1998–2002.

Að teknu tilliti til reksturs frá upphafi er eigið fé í árslok 31,2 m.kr. Rekstrarhalla þessa árs má skýra að verulegu leyti með minni tekjum en áætl-

Tafla 4.1 *Starfssvæði sorpsamlaga/sveitarfélaga og íbúafjöldi þeirra árið 2002*

Svæðaskipting

Sorpsamlag/sveitarfél.	Starfssvæði	Íbúafjöldi
SORPA bs.	Höfuðborgarsvæðið (Hafnarfjörður, Bessastaðahreppur, Garðabær, Kópavogur, Seltjarnarnes, Reykjavík, Mosfellsbær og Kjósarhreppur)	179.791
Sorpeyðingarstöð Suðurnesja	Öll sveitarfélög sunnan Hafnarfjarðar og vestan Ölfushrepps	16.793
Sorpsamlag Vesturlands hf.	Öll sveitarfélög í Vesturlandskjördæmi. Reykhólahreppur einnig talinn hér með	14.787
Vesturbyggð og Tálknafjarðarhreppur		1.488
FUNI, sorpbrennsla	Ísafjarðarbær, Bolungarvík og Súðavíkurhreppur.	5.322
Sorpsamlag Strandasýslu	Öll sveitarfélög í Strandasýslu	916
Húnaþing vestra		1.119
Austur-Húnavatnssýsla	Öll sveitarfélög í A-Hún.	2.148
Skagafjörður	Sveitarfélagið Skagafjörður og Akrahreppur	4.402
Siglufjarðarkaupstaður		1.456
Sorpeyðing Eyjafjarðar	Öll sveitarfélög í Eyjafjarðarsýslu, Svalbarðsstrandar- og Grýtubakkahreppa. Grímsey talin hér með	21.642
Sorpsamlag Þingeyinga	Öll sveitarfélög í Þingeyjarsýslu utan Svalbarðsstrandar- og Grýtubakkahreppa	5.119
Skeggjastaða- og Vopnafjarðarhreppar		900
Sorpeyðing Miðhéraðs	Austur-Hérað og Fellahreppur	1.643
Norður-Hérað, Seyðisfj., Fljótsdals-, Borgafj.og Mjóafj.hr.		2.156
Sorpsamlag Mið-Austurlands	Fjarðarbyggð, Búða-, Fáskrúðsfjarðar- og Stöðvarheppar	3.959
Hornafj., Breiðdals- og Djúpavogshreppar		3.097
HULA bs.	Skaftár-, Mýrdals, Austur- og Vestur-Eyjafjallahreppar	1.031
Sorpstöð Rangárvallasýslu	Öll sveitarfél. í Rangárvallasýslu önnur en A- og V- Eyjafjallahreppar.	3.237
Sorpstöð Suðurlands	Öll sveitarfélög í Árnessýslu	12.779
Bæjarveitur Vestmannaeyja	Vestmannaeyjar	4.416
	Samtals	**288.201**

Móttekin spilliefni eftir starfsvæðum 2002

Heildarmagn [kg]

Starfsvæði	Raf-geymar	Framköll-unarefni	Olíu-málning	Prentlitir	Leysiefni	Rafhlöður	Varnar-efni	Ísósýanöt	Halógen-eruð efna-sambönd	Kæli-miðlar	Kvika-silfur-vörur	Samtals	Olía	Samtals
11 Sorpa bs.	552.583	162.653	178.865	40.340	56.750	24.912	2.099	1.987	19.545	394	187	1.040.315	2.064.198	3.104.513
21 Sorpeyðingarstöð Suðurnesja	22.688	2.105	6.988	10	57	1.028	1		437		2	33.316	272.520	305.836
31 Sorpurðun Vesturlands hf.	26.506	5.447	3.598		51	1.193	7					36.802	297.871	334.673
41 Vesturbyggð og Tálknafjörður	8.904	541										9.445	3.527	12.972
42 Funi	16.821	1.608	225		276	380						19.310	89.012	108.322
43 Sorpsamlag Strandasýslu	2.960	476	326			48						3.810	409	4.219
51 Húnaþing vestra	5.096	1.642	173			119	5	2				7.037	5.951	12.988
52 Austur Húnavatnssýsla	10.337	616	64	5	110	523						11.655	19.461	31.116
53 Skagafjörður og Akrahr.	13.511	1.220	312		150	621			15			15.829	61.957	77.786
54 Siglufjörður	4.207	1.125	45			50			3			5.430	113.903	119.333
61 Sorpeyðing Eyjafjarðar	53.199	9.483	14.568	757	4.552	3.398	130	612	9.815		8	96.522	333.314	429.836
62 Sorpsamlag Þingeyinga	17.503	1.197	657		120	641		1	171			20.290	20.309	40.599
71 Skeggjastaða- og Vopnafjarðarhreppar	4.247	459	18			226						4.950	30.104	35.054
72 Sorpeyðing Miðhéraðs	13.688	3.952	1.008		160	543	5	4	178			19.538	762	20.300
73 Norður - Hérað, Seyðisfjörður, Fljótsdals-, Borgarfjarðar- og Mjóafjarðarhr.	4.411	278	436		73	200	7	13	823			6.241	3.262	9.503
74 Sorpsamlag Mið-Austurlands	19.016	1.194	1.797	3	11	915		413	76		3	23.428	135.106	158.534
75 Hornafjörður, Breiðdals- og Djúpavogshr.	12.172	1.292	143			418			80		1	14.106	28.016	42.122
82 Hula bs.	7.075	26	226			330	40					7.697	8.499	16.196
83 Sorpstöð Rangárvallasýslu	19.516	1.863	1.996		2	211	11	25	297			23.921	21.769	45.690
84 Sorpstöð Suðurlands	27.550	7.388	4.698			486	111	1.127				41.360	92.064	133.424
85 Bæjarveitur Vestmannaeyja		5.229	1.357			505	1					7.092	224.243	231.335
Samtals	**841.990**	**209.794**	**217.500**	**41.115**	**62.312**	**36.747**	**2.417**	**4.184**	**31.440**	**394**	**201**	**1.448.094**	**3.826.257**	**5.274.351**

Tafla 4.2

að hafði verið. Aðalástæða aukinna útgjalda er hækkun á móttökustöðvargjöldum en einnig hækkun á söfnunarstöðvar- og flutningsgjöldum.

Spilliefnagjaldi er haldið aðskildu fyrir hvern vöruflokk. Sérhver vöruflokkur myndar sérstakan sjóð þar sem tekjum og gjöldum er ætlað að standast á. Ársreikningur sýnir að verulegur munur er á afkomu hinna einstöku vöruflokka. Með hliðsjón af þeirri reynslu sem komin er á reksturinn var spilliefnagjöldum í nokkrum vöruflokkum breytt í tvígang á árinu 2001. Gjöld af rafgeymum og olíuvörum voru lækkuð en hækkuð af rafhlöðum, olíumálningu og halógeneruðum efnasamböndum. Gjöldum var enn breytt þann 1. janúar 2003. Þá voru gjöld hækkuð af framköllunarvökva, ísósýanötum og olíuvörum, en gjald af kælimiðlum lækkað mikið.

Í töflu 4.2 kemur fram hvað borist hefur á árinu af spilliefnum í hverjum vöruflokki á hinum ýmsu starfssvæðum.

Með því að meta magn spilliefna miðað við íbúafjölda er unnt að bera saman starfssvæði þó íbúafjöldi sé mismunandi. Í töflu 4.3 er magn spilliefna í öllum vöruflokkum tilgreint miðað við þúsund íbúa. Sakir fámennis á mörgum starfssvæðanna verða víðtækar ályktanir ekki dregnar af upplýsingum sem miðast við einstök starfssvæði. Ef skil eru ekki regluleg getur einn farmur af spilliefnum skekkt myndina verulega. Ef borin eru saman árin frá 1998 til 2002 kemur í ljós að nokkur jöfnuður er að verða í skilum frá langflestum starfssvæðum. Í heild hafa skilin farið vaxandi. Fáein starfssvæði skera sig úr með mikil skil öll árin.

4.2 Samanburður við áætlanir

Innflutningur á vörum, sem verða að spilliefnum, hefur í mörgum tilvikum vikið verulega frá því sem upphaflega var áætlað. Spilliefni í sumum vöruflokkum hafa skilað sér í umtalsvert meira magni en áætlað var. Á það sérstaklega við um olíumálningu, prentliti, halógeneruð efnasambönd og leysiefni. Eins og áður hefur komið fram hefur þurft að leiðrétta spilliefnagjöld á hina ýmsu vöruflokka í takt við ofangreinda þróun. Nánar er fjallað um einstaka vöruflokka í 5. kafla.

Móttekin spilliefni á hvert þúsund íbúa 2002

Heildarmagn [kg]

Starfsvæði	Raf-geymar	Framköll-unarefni	Olíu-málning	Prentlitir	Leysiefni	Rafhlöður	Varnar-efni	Ísósýanöt	Halógen-eruð efna-sambönd	Kæli-miðlar	Kvika-silfur-vörur	Samtals	Olía	Samtals
11 Sorpa bs.	3.073	905	995	224	316	139	12	11	109	2	1	5.786	11.481	17.267
21 Sorpeyðing Suðurnesja	1.351	125	416	1	3	61	0		26		0	1.984	16.228	18.212
31 Sorpsamlag Vesturlands hf.	1.793	368	243		3	81	0					2.489	20.144	22.633
41 Vesturbyggð og Tálknafjörður	5.984	364										6.347	2.370	8.718
42 Funi	3.161	302	42		52	71						3.628	16.725	20.354
43 Sorpsamlag Strandasýslu	3.231	520	356			52						4.159	447	4.606
51 Húnaþing vestra	4.554	1.467	155			106	4	2				6.289	5.318	11.607
52 Austur Húnavatnssýsla	4.812	287	30	2	51	243						5.426	9.060	14.486
53 Skagafjörður og Akrahr.	3.069	277	71		34	141			3			3.596	14.075	17.671
54 Siglufjörður	2.889	773	31			34			2			3.729	78.230	81.959
61 Sorpeyðing Eyjafjarðar	2.458	438	673	35	210	157	6	28	454		0	4.460	15.401	19.861
62 Sorpsamlag Þingeyinga	3.419	234	128		23	125		0	33			3.964	3.967	7.931
71 Skeggjastaða- og Vopnafjarðarhreppar	4.719	510	20			251						5.500	33.449	38.949
72 Sorpsamlag Miðhéraðs	8.331	2.405	614		97	330	3	2	108			11.892	464	12.355
73 Norður - Hérað, Seyðisfjörður, Fljótsdals-, Borgarfjarðar- og Mjóafjarðarhr.	2.046	129	202		34	93	3	6	382			2.895	1.513	4.408
74 Sorpsamlag Mið-Austurlands	4.803	302	454	1	3	231		104	19		1	5.918	34.126	40.044
75 Hornafjörður, Breiðdals- og Djúpavogshr.	3.930	417	46			135			26		0	4.555	9.046	13.601
82 Hula bs.	6.862	25	219			320	39					7.466	8.243	15.709
83 Sorpsamlag Rangárvallasýslu	6.029	576	617		1	65	3	8	92			7.390	6.725	14.115
84 Sorpstöð Suðurlands	2.156	578	368			38	9	88				3.237	7.204	10.441
85 Bæjarveitur Vestmannaeyja		1.184	307			114	0					1.606	50.780	52.386
Meðaltal	**2.922**	**728**	**755**	**143**	**216**	**128**	**8**	**15**	**109**	**1**	**1**	**5.025**	**13.276**	**18.301**

Tafla 4.3

4.3 Kostnaður við framkvæmd laganna um spilliefnagjald

Stærstu kostnaðarþættir við spilliefnakerfið eru móttökustöðvargjöld, þ.e. kostnaður við förgun spilliefnanna, sem nemur 64% kostnaðarins og flutningsgjöld 20%, aðallega vegna olíuúrgangs. Söfnunarstöðvargjöld námu tæpum 6% af heildarkostnaði á árinu. Rekstrar- og þróunarkostnaður hefur farið hlutfallslega lækkandi eftir því sem veltan hefur aukist en hann nam tæpum 11% af heildarkostnaði að teknu tilliti til fjármagnsliða. Rekstrar- og þróunarkostnaði er deilt á vöruflokka í réttu hlutfalli við tekjur (álögð spilliefnagjöld) viðkomandi vöruflokks á árinu. Þróunarkostnaður er eins og nafnið gefur til kynna kostnaður sem rekja má til uppbyggingar kerfisins og þróunar þess.

4.4 Rekstraráætlun 2003

Í lögunum um spilliefnagjald er kveðið á um að hver vöruflokkur skuli vera fjárhagslega sjálfstæður. Ljóst er að ekki er hægt að ná jöfnuði í tekjum og gjöldum hvers og eins vöruflokks á hverju ári. Misjafnlega hefur hallað á í rekstri vöruflokkanna en með breytingu á spilliefnagjaldi og hagræðingu í rekstri hefur verið leitast við að jafna stöðu flokkanna. Í rekstraráætlun fyrir árið 2003 er gert ráð fyrir að gangi á sjóð rafgeyma þar sem tekjur hafa verið meiri en ætla mátti sakir mikils innflutnings á bifreiðum og tækjum. Rafgeymar hafa þá sérstöðu að þeir skila sér ekki sem spilliefni fyrr en mörgum árum eftir að spilliefnagjald er á þá lagt. Eðlilegt er því að í sjóðinn safnist þegar mikið er flutt inn en gangi á hann þegar innflutningur er lítill.

Nokkur óvissa er um flokk olíumálningar þar sem skil jukust mjög fram til ársins 2000. Spilliefnagjald hefur verið hækkað í leyfilegt hámark skv. lögum og innflutningur dróst mjög saman á árinu 2001.

Verulegur halli hefur myndast í flokki prentlita. Spilliefnagjald var hækkað í leyfilegt hámark skv. lögum í árslok 2001 og unnið er að hagræðingu við móttöku prentlita, sem væntanlega mun skila sér á næstu árum.

Með tilkomu laga um úrvinnslugjald á árinu 2003 verður lagt úrvinnslugjald á allar rafhlöður og umsvifin verða þá meiri í þeim vöruflokki. Áhyggjum hefur þó valdið að óeðlilega lítill hluti rafhlaðna skilar sér eftir notkun.

Halli hefur verið á sjóði halógeneraðra efnasambanda og hefur spilliefnagjaldið verið hækkað mikið til þess að rétta stöðu sjóðsins.

Mest hefur uppsöfnun fjármuna orðið í flokki kælimiðla. Því var spilliefnagjald lækkað þann 1. janúar 2003 úr 98,00 í 2,50 kr./kg til þess að ná jöfnuði á sjóðinn á næstu árum.

Aðrir flokkar eru smáir og í þokkalegu jafnvægi.

5. *Rekstraryfirlit eftir einstökum vöruflokkum*

Í árskýrslu 2001 eru ítarlegar upplýsingar um vörur sem falla undir hvern vöruflokk.
Þar er einnig að finna samantektir um rekstur hvers vöruflokks á undanförnum árum.

5.1 Olíuvörur

Á árinu var innflutningur lítillega meiri en árið áður. Tekið var á móti 4.177 tonnum af úrgangsolíu á árinu sem er 20% minna en árið áður. Auk þess magns sem Spilliefnanefnd greiddi fyrir, bárust um 422 tonn frá erlendum skipum, sem er helmingi minna en árið áður. Ýmis úrgangur frá olíufélögunum nam 50 tonnum og vegna svartolíu var úrgangurinn tæp 155 tonn. Eftir meðhöndlun í móttökustöð fóru til förgunar á kostnað Spilliefnanefndar 3.552 tonn sem er 7% meira en árið áður. Öllum olíuúrgangi var dælt í tankbíla nema 71 tonni sem barst söfnunar- eða móttökustöðvum í litlum ílátum.

Spilliefnagjald á olíuvörur var lækkað úr 10,00 kr./kg í 9,50 kr./kg þann 15. desember 2000 en hækkað aftur 1. janúar 2003 í 11,50 kr./kg.

Brúttótekjur af spilliefnagjaldi námu 57,5 m.kr., sem er 1,3 m.kr. minna en árið áður, en gjöld námu 53,9 m.kr. Greiddar hafa verið kröfur olíufélaganna að upphæð 3,2 m.kr. vegna íblöndunarefna í bensín, sem Spilliefnanefnd hefur fallist á að ranglega hafi verið lagt á spilliefnagjald. Reglugerð var breytt á sl. ári og frá þeim tíma hefur ekki verið lagt spilliefnagjald á íblöndunarefnin. Einnig hafa verið bókfærðar til lækkunar tekna 6,8 m.kr. kröfur olíufélaganna um endurgreiðslu spilliefnagjalds vegna smurolíu sem seld hefur verið úr landi. Kröfurnar eru vegna áranna 1998–2001 frá einu olíufélagi og frá öðru olíufélagi vegna áranna 1998 og 1999. Síðartalda olíufélagið hefur ekki lagt fram kröfur vegna áranna 2000–2001 og þriðja olíufélagið hefur enn ekki lagt fram kröfur sem hefur verið greint frá að séu væntanlegar. Að teknu tilliti til ofangreindra fram kominna krafna voru nettótekjur 47,5 m.kr. og rekstrarhalli ársins 6,4 m.kr.

Meginhluta úrgangsolíunnar er brennt í Sementsverksmiðjunni hf. á Akranesi. Litlum hluta er brennt í sorpbrennslu Funa á Ísafirði og í kyndistöð Bæjarveitna Vestmannaeyja. Bæði á Ísafirði og í Vestmannaeyjum nýtist varminn til húshitunar. Olíufélögunum sem verktaka voru greiddar 45,0 m.kr. vegna þjónustu þeirra, þ.e. vegna flutnings, móttöku og förgunar úrgangsolíu.

Olíuvörur

Spilliefni til förgunar

Móttekið magn

	2002				2001				
	Olíufélögin	Söfnunar-	Samtals		Olíufélögin	Söfnunar-	Samtals		Breyting
Landshluti	[kg]	stöðvar [kg]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	stöðvar [kg]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[%]
Höfuðborgarsvæðið	2.004.677	59.521	2.064.198	11.481	2.539.380	45.109	2.539.380	14.432	-19%
Suðurnes	272.450	70	272.520	16.228	345.618	18	345.618	20.666	-21%
Vesturland	297.330	541	297.871	20.536	271.745	88	271.745	18.800	10%
Vestfirðir	92.539	409	92.948	11.607	110.639		110.639	13.907	-16%
Norðurland vestra	200.371	900	201.271	22.057	202.182	854	202.182	21.708	0%
Norðurland eystra	348.316	5.307	353.623	13.214	460.759	5.073	460.759	17.488	-23%
Austurland	195.703	1.547	197.250	16.780	276.335	794	276.335	23.507	-29%
Suðurland	343.539	3.036	346.575	16.148	362.541	6.439	362.541	17.275	-4%
Samtals	**3.754.926**	**71.331**	**3.826.257**	**13.276**	**4.569.199**	**58.375**	**4.569.199**	**15.961**	-18%
Óstaðsett, erlendir aðilar	422.052		422.052		901.082		901.082		-53%
Samtals móttekinn olíuúrgangur	**4.176.978**		**4.248.309**	**14.591**	**5.470.281**		**5.470.281**	**19.108**	-24%
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu og öll skil			69%				93%		
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu án tillits til erl. aðila			62%				78%		

Endurnýtt eftir meðhöndlun

	2002		2001		
	Samtals		Samtals		Breyting
Förgunaraðili	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[%]
Sementsveksmiðjan, Akranesi	3.763.000		3.972.000		-5%
Funi, Ísafirði	133.530		107.160		25%
Bæjarveitur Vestmannaeyja	282.200		200.000		41%
Samtals	**4.178.730**	**14.597**	**4.279.160**	**14.948**	-2%
Hlutfall endurnýtts magns af mótteknu	98%				

Uppgjör

Tekjur - spilliefnagjald	2002			2001			
	Magn	Fjármunir		Magn	Fjármunir		Breyting
	[kg]	[kr]	[kr/kg]	[kg]	[kr]	[kr/kg]	[%]
Smurolía og skyldar vörur	6.048.356	**57.459.325**	**9,50**	5.888.097	**58.786.472**	**9,98**	-2%
Endurgr. v/hluta útflutnings 1998-2001		**-6.777.616**					
Leiðrétt spilliefnagjald, 1998-2000		**-3.191.040**					
Samtals	6.048.356	**47.490.669**		5.888.097	**58.786.472**		
Gjöld							
Vegna svartolíu	154.541	0		189.536	0		
Ýmis úrgangur olíufélaga	50.000	0		50.000	0		
Flutningsgjöld til olíufélaga	3.552.137	20.957.608	5,90	3.333.563	19.668.022	5,90	7%
Móttökustöðvargjöld	3.552.137	24.000.000	6,76	3.333.563	24.000.000	7,20	0%
Söfnunarstöðvarkostnaður	62.296	822.308	13,20	43.074	568.576	13,20	45%
Flutningskostn. til söfnunarstöðva	62.296	343.585	5,52	43.074	274.790	6,38	25%
Meðhöndlunarkostnaður	71.331	1.996.702	27,99	58.375	755.958	12,95	164%
	3.552.137	48.120.203	13,55	3.333.563	45.267.346	13,58	6%
Rekstar- og þróunarkostnaður		5.775.687	1,63		5.306.360	1,59	9%
Samtals	3.552.137	**53.895.890**	**15,17**	3.333.563	**50.573.706**	**15,17**	7%
Óráðstafað		-6.405.221			8.212.766		
Staða 31.12.2001		29.235.859					
Staða 31.12.2002		22.830.638					

Lífræn leysiefni

Spilliefni til förgunar

Magn	2002		2001		Breyting
Landshluti	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[%]
Höfuðborgarsvæðið	56.750	316	59.283	333	-4%
Suðurnes	57	3			
Vesturland	51	4	129	9	-60%
Vestfirðir	276	34			
Norðurland vestra	260	28	245	26	6%
Norðurland eystra	4.672	175	3.399	128	37%
Austurland	244	21	154	13	58%
Suðurland	2		132	6	-98%
	62.312	**216**	**63.342**	**221**	**-2%**
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu	3,4%		2,0%		

Vörur sem verða að spilliefnum

Magn innflutnings og tekjur	2002			2001			
	Innflutningur	Spilliefnagjald		Innflutningur	Spilliefnagjald		Magnbreyting
Heiti	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[%]
Leysiefni, white spirit	1.867.845	3,00	5.603.535	3.105.179	3,00	9.315.537	-40%
Leysiefni, önnur	514.228	3,00	1.542.684	500.181	3,00	1.500.915	3%
Leysiefni endurgr. v/innlendrar framleiðslu	-574.127	3,00	-1.722.381	-471.459	3,00	-1.414.380	22%
	1.807.946		5.423.838	3.133.901		9.402.072	-42%

Uppgjör

Tekjur	2002			2001			Breyting á tekjum og gjöldum
	Magn	Fjármunir		Magn	Fjármunir		
	[kg]	[kr]	[kr/kg]	[kg]	[kr]	[kr/kg]	
Spilliefnagjöld	1.807.946	5.423.838	3,00	3.133.901	9.402.072	3,00	
Samtals	1.807.946	**5.423.838**	**3,00**	3.133.901	**9.402.072**	**3,00**	-42%
Gjöld							
Móttökustöðvargjöld	62.312	3.467.925	55,65	63.342	2.835.610	44,77	
Flutningskostnaður	5.554	282.294	50,83	6.083	150.706	24,78	
Söfnunarstöðvarkostnaður	5.554	160.677	28,93	6.083	80.289	13,20	
	62.312	3.910.896	62,76	63.342	3.066.605	48,41	28%
Rekstar- og þróunarkostnaður		659.633	10,59		848.678	13,40	
Samtals	62.312	**4.570.529**	73,35	63.342	**3.915.283**	61,81	17%
Óráðstafað		853.309			5.486.789		
Staða 31.12.2001		-2.256.043					
Staða 31.12.2002		-1.402.734					

5.2 Lífræn leysiefni

Á fyrri árum safnaðist upp mikill rekstrarhalli á þessum reikningi. Uppsafnaður rekstrarhalli í árslok 1998 nam um 5,5 m.kr. Í september árið 2000 var spilliefnagjaldið tvöfaldað til að freista þess að jafna reikninginn á fáeinum árum. Halli nú í árslok hefur minnkað í 1,4 m.kr. og stefnir í jöfnuð enda þótt spilliefnagjald verði óbreytt. Að stærstum hluta eru leysiefnin flutt inn í heilum skipsförmum og því verða verulegar sveiflur í afkomu milli ára.

Halógeneruð efnasambönd

Spilliefni til förgunar

Magn	2002				2001				
		Eimingarleifar	Samtals			Eimingarleifar	Samtals		Breyting
Landshluti	[kg]	[kg]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	
Höfuðborgarsvæðið	17.061	2.484	19.545	109			18.562	104	4%
Suðurnes	437		437	26					
Vesturland							169	12	-100%
Vestfirðir							33	4	
Norðurland vestra	18		18	2			310	33	-94%
Norðurland eystra	942	9.044	9.986	373			18.951	712	-48%
Austurland	1.157		1.157	98			161	14	621%
Suðurland	297		297	14			147	7	101%
	19.912	11.528	31.440	**109**	20.099	18.234	**38.333**	**134**	**-18%**
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu					33%		12%		

Vörur sem verða að spilliefnum

Magn innflutnings og tekjur	2002			2001			
	Innflutningur	Spilliefnagjald		Innflutningur	Spilliefnagjald		Magnbreyting
Heiti	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[%]
Til efnalauga	49.363	105,00	5.183.115	46.708	80,35	3.752.910	6%
Til málningarframleiðslu	18.345	105,00	1.926.225	21.339	79,80	1.702.845	-14%
Afleiður kolvatnsefna	1.054	105,00	110.670	1.679	88,70	148.935	
	68.762		7.220.010	69.726		5.604.690	-1%

Uppgjör

Tekjur	2002			2001			Breyting á
	Magn	Fjármunir		Magn	Fjármunir		tekjum og
	[kg]	[kr]	[kr/kg]	[kg]	[kr]	[kr/kg]	gjöldum
Spilliefnagjöld	68.762	7.220.010	105,00	69.726	5.604.690	80,38	
	68.762	**7.220.010**	**105,00**	69.726	**5.604.690**	**80,38**	29%
Gjöld							
Móttökustöðvargjöld	19.912	5.839.790	293,28	20.099	5.108.394	254,16	14%
Móttökust.gjöld, eimingarleifar	11.528	434.490	37,69	18.234	620.449	30,98	-30%
Flutningskostnaður	3.726	149.254	40,06	2.953	61.087	20,69	
Söfnunarstöðvarkostnaður	3.726	107.795	28,93	2.953	58.469	19,80	
	31.440	6.531.329	207,74	38.333	5.848.399	152,57	12%
Rekstar- og þróunarkostnaður		878.078	27,93		505.907	13,20	
Samtals	31.440	**7.409.407**	**235,67**	38.333	**6.354.306**	**165,77**	17%
Óráðstafað		-189.397			-749.616		
Staða 31.12.2001		-8.356.266					
Staða 31.12.2002		-8.545.663					

5.3 Halógeneruð efnasambönd

Þrátt fyrir að spilliefnagjald hafi verið hækkað í þrígang árin 2000–2001 gengur hægt að ná jöfnuði í afkomu vöruflokksins. Innflutningur hefur minnkað verulega en vöruafgangar ekki að sama skapi. Ástæða er til þess að gera frekari úttekt á þeim úrgangi sem berst til eyðingar á kostnað þessa vöruflokks.

Kælimiðlar

Spilliefni til förgunar

Magn	2002		2001		Breyting
Landshluti	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[%]
Höfuðborgarsvæðið	394	2,2	1.519	8,5	-74%
Suðurnes					
Vesturland					
Vestfirðir					
Norðurland vestra					
Norðurland eystra					
Austurland			9	0,8	
Suðurland					
	394	**1,4**	**1.528**	**5,3**	-74%
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu	0,4%		1,2%		

Vörur sem verða að spilliefnum

Magn innflutnings og tekjur	2002			2001			
	Innflutningur	Spilliefnagjald		Innflutningur	Spilliefnagjald		Magnbreyting
Heiti	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[%]
Kælimiðlar	115.257	98,00	11.295.186	127.390	98,00	12.484.318	-10%
kælimiðlar endurgr. v/útflutnings	-9.354	98,00	-916.643	-1.938	98,00	-189.924	383%
	105.904		10.378.543	125.452		12.294.394	-16%

Uppgjör

Tekjur	2002			2001			Breyting á
	Magn	Fjármunir		Magn	Fjármunir		tekjum og
	[kg]	[kr]	[kr/kg]	[kg]	[kr]	[kr/kg]	gjöldum
Spilliefnagjöld	105.904	10.378.543	98,00	125.452	12.294.394	98,00	
Samtals	105.904	**10.378.543**	**98,00**	125.452	**12.294.394**	**98,00**	-16%
Gjöld							
Móttökustöðvargjöld	394	210.454	534,15	1.528	572.119	374,42	
Móttökust.gjöld, föst greiðsla	394	900.000	2.284,26	1.528	900.000	589,01	
Flutningskostnaður							
Söfnunarstöðvarkostnaður							
	394	1.110.454	2.818,41	1.528	1.472.119	963,43	-25%
Rekstar- og þróunarkostnaður		1.262.210	3203,58		1.109.753	726,28	
Samtals	394	**2.372.664**	**6.021,99**	1.528	**2.581.872**	**1.689,71**	-8%
Óráðstafað		8.005.879			9.712.522		-18%
Staða 31.12.2001		19.497.111					
Staða 31.12.2002		27.502.989					

5.4 Kælimiðlar

Eins og sjá má á rekstraryfirliti hefur verulegur rekstrarafgangur safnast upp í þessum vöruflokki, eða 27,5 m.kr. Þrátt fyrir meira en eitt hundrað tonna árlegan innflutning skila sér enn ekki nema eitt til tvö tonn til förgunar. Spilliefnagjaldið var því lækkað þann 1. janúar 2003 úr 98,00 í 2,50 kr./kg til þess að ná jöfnuði á sjóðinn á allt að tíu árum ef ekki berst meira af notuðum kælimiðlum en verið hefur.

Efnin eru ósoneyðandi og hafa sum gróðurhúsaáhrif sem talið er mikilvægt að stemma stigu við og hefur verið lagt bann við notkun þeirra eftir árið 2015. Þó að innflutningur og notkun á ósoneyðandi kælimiðlum fari sífellt minnkandi þá er enn mikið magn í notkun á kælikerfum sem ætlað er að eigi að litlum hluta eftir að koma til eyðingar þegar þeim verður skipt út fyrir kælimiðla sem ekki eru ósoneyðandi. Líklegast er að aðeins verði skipt út kælimiðlum í fáum skipum á hverju ári og að kælimiðlar sem falla til við skiptin verði jöfnum höndum endurnýttir í þau skip sem enn hafa kerfi fyrir hina ósoneyðandi kælimiðla.

Ísósýanöt

Spilliefni til förgunar

Magn	2002		2001		Breyting
Landshluti	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[%]
Höfuðborgarsvæðið	1.987	11	1.350	8	
Suðurnes					
Vesturland			509	35	
Vestfirðir					
Norðurland vestra	2	0	8	1	
Norðurland eystra	613	23	408	15	
Austurland	430	37	30	3	
Suðurland	1.152	54			
	4.184	**14,5**	**2.305**	**8,1**	**82%**
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu	1,3%		0,6%		

Vörur sem verða að spilliefnum

Magn innflutnings og tekjur	2002			2001			
	Innflutningur	Spilliefnagjald		Innflutningur	Spilliefnagjald		Magnbreyting
Heiti	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[%]
Ísócýanöt	325.480	1,00	325.480	385.556	1,00	385.556	
	325.480		325.480	385.556		385.556	-16%

Uppgjör

Tekjur	2002			2001			Breyting á tekjum og gjöldum
	Magn	Fjármunir		Magn	Fjármunir		
	[kg]	[kr]	[kr/kg]	[kg]	[kr]	[kr/kg]	
	325.480	325.480	1,00	385.556	385.556	1,00	-16%
Samtals	325.480	**325.480**	**1,00**	385.556	**385.556**	**1,00**	-16%
Gjöld							
Móttökustöðvargjöld	4.184	940.339	224,75	2.305	439.147	190,52	
Flutningskostnaður	2.197	92.101	41,92	955	27.861	29,17	
Söfnunarstöðvarkostnaður	2.197	63.561	28,93	955	18.909	19,80	
	4.184	1.096.001	261,95	2.305	485.917	210,81	
Rekstar- og þróunarkostnaður		39.584	9,46		34.802	15,10	
Samtals	4.184	**1.135.585**	**271,41**	2.305	**520.719**	**225,91**	118%
Óráðstafað		-810.105			-135.163		
Staða 31.12.2001		-381.835					
Staða 31.12.2002		-1.191.940					

5.5 Ísósýanöt

Rekstraryfirlit sýnir neikvæða niðurstöðu á reikningi þessa vöruflokks en sveiflur eru verulegar á milli ára bæði í tekjum og gjöldum. Tekjur verða væntanlega vaxandi þar sem gjald er nú lagt á fleiri tollskrárnúmer en upphaflega.

Málning og litarefni

Spilliefni til förgunar

Magn	2002		2001		**Breyting**
Landshluti	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[%]
Höfuðborgarsvæðið	178.865	995	158.849	892	12%
Suðurnes	6.988	416	8.699	520	
Vesturland	3.598	248	2.788	193	29%
Vestfirðir	551	69	387	49	42%
Norðurland vestra	594	65	1.202	129	-49%
Norðurland eystra	15.225	569	15.997	601	-5%
Austurland	3.402	289	4.653	394	-27%
Suðurland	8.277	386	7.553	354	9%
	217.500	**755**	**200.128**	**699**	**9%**
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu	10,8%		10,5%		

Vörur sem verða að spilliefnum

Magn innflutnings og tekjur	2002			2001			
	Innflutningur	Spilliefnagjald		Innflutningur	Spilliefnagjald		Magnbreyting
Heiti	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[%]
Olíumálning, lökk o.fl.	869.718	16,00	13.912.987	957.001	11,50	11.010.225	-9%
Olíumálning, innnlend framleiðsla	1.147.237	16,00	18.355.796	942.919	11,45	10.798.878	22%
	2.016.955		32.268.783	1.899.920		21.809.103	6%

Uppgjör

Tekjur	2002			2001			Breyting á
	Magn	Fjármunir		Magn	Fjármunir		tekjum og
	[kg]	[kr]	[kr/kg]	[kg]	[kr]	[kr/kg]	gjöldum
Spilliefnagjöld	2.016.955	32.268.783		1.899.920	21.809.103		
Samtals	2.016.955	**32.268.783**	16,00	1.899.920	**21.809.103**	11,48	48%
Kostnaður							
Móttökustöðvargjöld	215.426	29.744.292	138,07	196.540	22.861.539	116,32	30%
Móttökust.gjöld, kítti og spartl	2.074	280.141	135,07	3.588	417.414	116,34	-33%
Flutningskostnaður	99.673	1.660.274	16,66	97.772	1.327.488	13,58	25%
Söfnunarstöðvarkostnaður	99.673	2.883.540	28,93	97.772	1.935.885	19,80	49%
	217.500	34.568.247	158,93	200.128	26.542.326	132,63	30%
Rekstar- og þróunarkostnaður		3.924.442	18,04		1.968.598	9,84	
Samtals	217.500	38.492.689	176,98	200.128	28.510.924	142,46	35%
Óráðstafað		-6.223.906			-6.701.821		
Staða 31.12.2001		-27.443.245					
Staða 31.12.2002		-33.667.151					

5.6 Málning og litarefni

Í þessum vöruflokki er að finna olíumálningu og litarefni sem eiga það sameiginlegt að innihalda hættuleg efni, oftast lífræn leysiefni, er flokkast sem spilliefni. Spilliefnagjald er lagt á innlenda framleiðslu jafnt sem innflutta vöru. Eru það einu innlendu vörurnar sem bera spilliefnagjald.

Staða vöruflokksins er í árslok orðin neikvæð um 33,7 m.kr. og hafði versnað um 6,2 m.kr. á árinu. Spilliefnagjald var lagt á 2.000 tonn af málningu árið 2002 sem er lítið eitt meira en árið 2001. Árin 1998–2000 var notkun landsmanna á olíumálningu um 2.400 tonn á ári eins og upphafleg áætlun hafði gert ráð fyrir. Skil voru nokkru meiri á þessu ári en árið áður og hafa skilin tvöfaldast miðað við það sem upphaflega var gert ráð fyrir.

Vöruflokkurinn hefur verið til sífelldrar skoðunar. Spilliefnagjald hefur oft verið hækkað og var í ár komið í leyfilegt hámark skv. lögum.

Eins og kom fram í síðustu ársskýrslu er það einkum þrennt sem vert væri að vinna enn frekar að í þessum vöruflokki. Í fyrsta lagi að greina ítarlegar uppruna þess úrgangs sem til fellur, í annan stað að leita ódýrari leiða til að farga eða endurnýta úrganginn og í þriðja lagi að kanna ástæður þess að innflutningur á olíumálningu hefur minnkað eins mikið og raun ber vitni.

Prentlitir

Spilliefni til förgunar

Magn	2002		2001		Breyting
Landshluti	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[%]
Höfuðborgarsvæðið	40.340	224	39.888	224	
Suðurnes	10	1			
Vesturland			306	21	
Vestfirðir					
Norðurland vestra	5	1	1		
Norðurland eystra	757	28	7.604	286	
Austurland	3	0	22	2	
Suðurland			11	1	
	41.115	**143**	**47.832**	**167**	**-14%**
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu	11,9%		12,8%		

Vörur sem verða að spilliefnum

Magn innflutnings og tekjur	2002			2001			
	Innflutningur	Spilliefnagjald		Innflutningur	Spilliefnagjald		Magnbreyting
Heiti	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[%]
Prentlitir	345.036	16,00	5.520.582	373.289	6,19	2.309.534	
	345.036		5.520.582	373.289		2.309.534	-8%

Uppgjör

Tekjur	2002			2001			Breyting á tekjum og gjöldum
	Magn	Fjármunir		Magn	Fjármunir		
	[kg]	[kr]	[kr/kg]	[kg]	[kr]	[kr/kg]	
Spilliefnagjöld	345.036	5.520.582	16,00	373.289	2.309.534	6,19	139%
Endurgr. v/eigin endurnýtingar Mbl.		-1.768.806					
Leiðrétt milli sjóða (frá framköllunarvökvum)		1.500.000					
Samtals	345.036	**5.251.776**		373.289	**2.309.534**		
Kostnaður							
Móttökustöðvargjöld	41.115	5.202.077	126,53	47.832	5.593.427	116,94	-7%
Flutningskostnaður	1.168	40.901	35,03	8.017	301.906	37,66	
Söfnunarstöðvarkostnaður	1.168	33.781	28,93	8.017	158.736	19,80	
	41.115	5.276.759	128,34	47.832	6.054.069	126,57	-13%
Rekstar- og þróunarkostnaður		638.707	15,53		208.470	4,36	
Samtals	41.115	**5.915.466**	**143,88**	47.832	**6.262.539**	**130,93**	-6%
Óráðstafað		-663.690			-3.953.005		
Staða 31.12.2001		-8.913.173					
Staða 31.12.2002		-9.576.863					

5.7 Prentlitir

Skilahlutfall prentlita er um 12% líkt og síðastliðin ár. Eins og kom fram í síðustu ársskýrslu telja þeir sem að prentiðnaði standa þetta hlutfall of hátt miðað við eðlilega notkun á efnunum. Komið hefur í ljós að hluti skýringar á þessu háa hlutfalli er að önnur efni en hefðbundnir prentlitaafgangar, sem greitt hefur verið af spilliefnagjald, hafa skilað sér til förgunar með prentlitaafgöngum. Halda þarf áfram að kynna meðal prentiðnaðarins meðferð á vöruafgöngum sem flokkast sem prentlitaafgangar.

Í árslok var staða sjóðsins orðin neikvæð um 9,6 m.kr. Þó hafa verið millifærðar tekjur af prentdufti frá fyrri árum sem voru ranglega tekjufærðar með framköllunarefnum. Útgjöld af prentdufti féllu hins vegar ætíð á prentliti. Prentduft telst ekki lengur til spilliefna og var gjaldtöku af því hætt árið 2000. Þá var gerður sérstakur samningur við Árvakur hf. um að fyrirtækið nyti endurgreiðslna af því spilliefnagjaldi sem fyrirtækið greiðir. Fyrirtækið kemur sínum prentlitaúrgangi vegna prentsmiðju Morgunblaðsins sjálft til endurvinnlslu hjá birgjum sínum erlendis og leggur fram staðfestingar þar um.

Blýsýrurafgeymar

Spilliefni til förgunar

Magn	2002		2001		**Breyting**
Landshluti	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[%]
Höfuðborgarsvæðið	552.583	3.073	504.852	2.836	8%
Suðurnes	22.688	1.351	64.025	3.828	-65%
Vesturland	26.506	1.827	41.928	2.900	-37%
Vestfirðir	28.685	3.582	42.502	5.340	-33%
Norðurland vestra	33.151	3.633	27.696	2.962	23%
Norðurland eystra	70.702	2.642	74.516	2.798	-6%
Austurland	53.534	4.554	54.058	4.583	-1%
Suðurland	54.141	2.523	95.548	4.482	-44%
	841.990	**2.922**	**905.126**	**3.162**	**-7%**
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu	77%		80%		

Vörur sem verða að spilliefnum

Magn innflutnings og tekjur		2002				2001				
	Umreikini-	**Innflutningur**	**Leiðrétt magn**	**Spilliefnagjald**		**Innflutningur**	**Leiðrétt magn**	**Spilliefnagjald**		**Magnbreyting**
Heiti	**stuðull**	[kg]	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[kg]	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[%]
Rafgeymar með sýru		622.171	622.171	19,00	11.821.247	659.829	659.829	20,28	13.378.893	-6%
Rafgeymar án sýru	1,4	119.823	167.752	26,60	3.187.282	116.255	162.757	28,91	3.361.093	3%
Rafgeymar í tækjum o.fl.		300.159	300.159	19,12	5.739.796	325.624	325.624	21,28	6.928.839	-8%
			1.090.082		20.748.325		1.148.210		23.668.825	-5%

Uppgjör

Tekjur	2002			2001			**Breyting á**
	Magn	**Fjármunir**		**Magn**	**Fjármunir**		**tekjum og**
	[kg]	[kr]	[kr/kg]	[kg]	[kr]	[kr/kg]	**gjöldum**
Spilliefnagjöld	1.090.082	20.748.325	19,03	1.148.210	23.668.825	20,61	
Samtals	1.090.082	**20.748.325**	**19,03**	1.148.210	**23.668.825**	**20,61**	-12%
Gjöld							
Móttökustöðvargjöld	841.990	13.691.123	16,26	905.126	10.861.509	12,00	26%
Flutningskostnaður	397.681	4.947.260	12,44	525.627	4.885.371	9,29	1%
Söfnunarstöðvarkostnaður	397.681	3.193.378	8,03	525.627	2.834.405	5,39	13%
	841.990	21.831.761	25,93	905.126	18.581.285	20,53	17%
Rekstar- og þróunarkostnaður		2.523.355	3,00		2.136.466	2,36	
Samtals	841.990	**24.355.116**	**28,93**	905.126	**20.717.751**	**22,89**	18%
Óráðstafað		-3.606.791			2.951.074		
Staða 31.12.2001		45.116.689					
Staða 31.12.2002		41.509.898					

5.8 Blýsýrurafgeymar

Á árinu var innflutningur nokkru minni en sem nemur meðaltali undangenginna fjögurra ára. Skilahlutfall var 77%, þ.e. til móttökustöðva barst sem nemur 77% af innfluttu magni rafgeyma. Að magni til er það ekki ósvipað því sem innflutningur nam fyrir nokkrum árum. Virðist þar um ásættanlegan árangur að ræða þar sem endingartími rafgeyma er að jafnaði allt að fimm ár.

Tekjur af spilliefnagjaldi námu 20,7 m.kr. en gjöld 24,4 m.kr. Á næsta ári stefnir í áframhaldandi halla á rekstri vöruflokksins miðað við núverandi spilliefnagjald. Stefnt er að því að ganga á eigið fé sjóðsins til þess að ná jöfnuði.

Rafhlöður

Spilliefni til förgunar

Magn

Landshluti	2002 Ni-Ca [kg]	2002 Óflokkaðar [kg]	2002 Samtals [kg]	2002 Samtals [kg/1000 íbúa]	2001 Ni-Ca [kg]	2001 Óflokkaðar [kg]	2001 Samtals [kg]	2001 Samtals [kg/1000 íbúa]	Breyting [%]
Höfuðborgarsvæðið	485	24.427	24.912	139		20.006		112	23%
Suðurnes		1.028	1.028	61		543		32	89%
Vesturland		1.193	1.193	82		946		65	26%
Vestfirðir	380	48	428	53		534		67	-20%
Norðurland vestra		1.313	1.313	144		1.569		168	-14%
Norðurland eystra		4.039	4.039	151		3.699		139	9%
Austurland		2.302	2.302	196		3.219		273	-28%
Suðurland		1.532	1.532	71		2.194		103	-31%
	865	**35.882**	**36.747**	**128**		**32.710**	**32.710**	**114**	12%

Vörur sem verða að spilliefnum

Magn innflutnings og tekjur

Heiti	2002 Innflutningur [kg]	2002 Spilliefnagjald [kr/kg]	2002 Spilliefnagjald [kr]	2001 Innflutningur [kg]	2001 Spilliefnagjald [kr/kg]	2001 Spilliefnagjald [kr]	Breyting [%]
Rafhlöður, kvikaslifuroxíð			5.837			41.260	-86%
Rafhlöður, silfuroxíð			776.399			555.820	40%
Rafhlöður, loft - sink			2.017.019			897.621	125%
Rafhlöður, nikkel kadmíum			136.946			839.005	-84%
Rafhlöður, alkalískar hnapparafhlöður			384.478			204.029	88%
Rafhlöður fyrir rafmagnsgirðingar			11.986			90.698	-87%
Rafhlöður, úrgangur			65			130	-50%
			3.332.730			2.628.563	

Uppgjör

Tekjur	2002 Magn [kg]	2002 Fjármunir [kr]	2002 Fjármunir [kr/kg]	2001 Magn [kg]	2001 Fjármunir [kr]	2001 Fjármunir [kr/kg]	Breyting á tekjum og gjöldum
Spilliefnagjöld		3.332.730			2.628.563		
Samtals		**3.332.730**			**2.628.563**		27%
Gjöld							
Móttökustöðvargjöld	36.747	2.227.924	60,63	32.710	1.690.394	60,64	32%
Flutningskostnaður	23.234	603.608	25,98	22.349	500.295	22,39	21%
Söfnunarstöðvarkostnaður	23.234	672.161	28,93	22.349	442.509	19,80	52%
	36.747	3.503.693	95,35	32.710	2.633.198	80,50	33%
Rekstar- og þróunarkostnaður		405.318	11,03		237.267	7,25	
Samtals	36.747	**3.909.011**	**106,38**	32.710	**2.870.465**	**87,75**	36%
Óráðstafað		-576.281			-241.902		
Staða 31.12.2001		-5.807.940					
Staða 31.12.2002		-6.384.220					

5.9 Rafhlöður

Fyrstu fjögur árin barst áþekkt magn til móttökustöðvar af ónýtum óflokkuðum rafhlöðum eða um 39 tonn. Síðustu tvö ár hefur magnið verið minna. Innflutningur hefur reynst breytilegur milli ára og vegna misvísunar í gögnum sem stuðst hefur verið við frá tollstjóra liggur ekki fyrir magn rafhlaðna sem gjald var lagt á í ár. Ljóst er að hluti spilliefnarafhlaðna í heildarinnflutningi fer minnkandi.

Afkoma vöruflokksins hefur frá upphafi verið neikvæð. Tekjur hafa aukist við breytingu á spilliefnagjaldi og skil eru minni en áður. Sífellt minna magn spillefnagjaldskyldra rafhlaðna er til að standa undir kostnaði við móttöku á óflokkuðum rafhlöðum sem að langmestu leyti eru ekki spilliefni. Spilliefnanefnd hefur ekki talið réttmætt að greiða allan þann kostnað sem af móttökunni leiðir. Hins vegar greiddi nefndin að fullu söfnunarstöðvar- og flutningsgjöld. Frá 1. janúar 2003 verður lagt úrvinnslugjald á allar rafhlöður og móttökustöðvargjald greitt að fullu af Úrvinnslusjóði.

Vörur í ljósmyndaiðnaði, framköllunarvökvar

Spilliefni til förgunar

Magn	2002				2001				
	Ómeðhöndlað	Eimað	Samtals leiðrétt		Ómeðhöndlað	Eimað	Samtals leiðrétt		Breyting
Landshluti	[kg]	[kg]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	[kg]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[%]
Höfuðborgarsvæðið	160.771	1.882	166.417	926	166.628	7.316	188.576	1.059	-12%
Suðurnes	2.105		2.105	125	2.834		2.834	169	-26%
Vesturland	5.447		5.447	376	5.005		5.005	346	9%
Vestfirðir	2.625		2.625	328	6.104		6.104	767	-57%
Norðurland vestra	4.603		4.603	504	3.916		3.916	419	18%
Norðurland eystra	10.680		10.680	399	8.586		8.586	322	24%
Austurland	7.175		7.175	610	5.823		5.823	494	23%
Suðurland	14.506		14.506	676	10.750		10.750	504	35%
	207.912	**1.882**	**213.558**	**741**	**209.646**	**7.316**	**231.594**	**809**	-8%
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu			93%				89%		

Vörur sem verða að spilliefnum

Magn innflutnings og tekjur		2002				2001				
	Umreikini-stuðull	Innflutningur	Leiðrétt magn	Spilliefnagjald		Innflutningur	Leiðrétt magn	Spilliefnagjald		Magnbreyting
Heiti		[kg]	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[kg]	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[%]
Þynning 1:0	0,75	39.431	29.573	29,25	1.153.353	41.301	30.976	29,25	1.208.046	-5%
Þynning < 1:2	1,25	20.710	25.888	48,75	1.009.620	23.788	29.735	48,75	1.159.673	-13%
Þynning < 1:3	2,50	37.443	93.608	97,50	3.650.703	30.338	75.845	97,50	2.957.974	23%
Þynning < 1:4	3,00	8.149	24.447	117,00	953.433	15.203	45.609	117,00	1.778.751	-46%
Þynning < 1:5	4,00	3.919	15.676	156,00	611.364	5.191	20.764	156,00	809.796	-25%
Þynning 1:5	6,00	6.546	39.276	234,00	1.531.764	9.334	56.004	234,00	2.184.156	-30%
Önnur	6,00	170	1.020	234,00	39.780	271	1.626	234,00	63.414	-37%
		116.368	229.488		8.950.017	125.426	260.559		10.161.810	-7%

Uppgjör

Tekjur	2002			2001			Breyting á
	Magn	Fjármunir		Magn	Fjármunir		tekjum og
	[kg]	[kr]	[kr/kg]	[kg]	[kr]	[kr/kg]	gjöldum
Framköllunarefni	116.368	8.950.017	76,91	125.426	10.161.810	81,02	-12%
Leiðrétt milli sjóða (til prentlita)		-1.500.000					
Samtals	116.368	**7.450.017**		125.426	**10.161.810**		
Gjöld							
Móttökustöðvargjöld	213.558	11.300.978	52,92	231.594	9.931.579	42,88	14%
Flutningskostnaður	38.070	1.845.495	48,48	35.201	1.329.823	37,78	39%
Söfnunarstöðvarkostnaður	38.070	1.101.366	28,93	35.201	696.979	19,80	58%
	213.558	14.247.839	66,72	231.594	11.958.381	51,64	19%
Rekstar- og þróunarkostnaður		906.051	4,24		917.256	3,96	
Samtals	213.558	**15.153.890**	**70,96**	231.594	**12.875.637**	**55,60**	18%
Óráðstafað		-7.703.873			-2.713.827		
Staða 31.12.2001		7.790.901					
Staða 31.12.2002		87.028					

5.10 Vörur í ljósmyndaiðnaði, framköllunarvökvar

Heildarinnflutningur á árinu var tæp 230 tonn þegar tekið hefur verið tillit til þynningar vökvanna með vatni við notkun. Innflutningurinn hefur farið minnkandi ár frá ári en skil úrgangs ekki að sama skapi. Af þeim sökum hallaði verulega á í rekstri vöruflokksins á árinu.

Kvikasilfurvörur

Spilliefni til förgunar

Magn	2002		2001		Breyting
Landshluti	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[kg]	[kg/1000 íbúa]	[%]
Höfuðborgarsvæðið	187	1,0	306	1,7	
Suðurnes	2	0,1	2	0,1	
Vesturland					
Vestfirðir					
Norðurland vestra			16	1,7	
Norðurland eystra	8	0,3	5	0,2	
Austurland	4	0,3	7	0,6	
Suðurland					
	201	**0,7**	**336**	**1,2**	**-40%**
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu	11,9%		12,8%		

Vörur sem verða að spilliefnum

Magn innflutnings og tekjur	2002			2001			
	Innflutningur	Spilliefnagjald		Innflutningur	Spilliefnagjald		Magnbreyting
Heiti	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[kg]	[kr/kg]	[kr]	[%]
Silfuramalgam	58,80	900,00	52.920	62,77	900,00	56.493	
Kvikasilfur	2,25	900,00	2.025	8,00	900,00	7.200	
	61,05		54.945	70,77		63.693	-14%

Uppgjör

Tekjur	2002			2001			Breyting á
	Magn	Fjármunir		Magn	Fjármunir		tekjum og
	[kg]	[kr]	[kr/kg]	[kg]	[kr]	[kr/kg]	gjöldum
Spilliefnagjöld	61,05	54.945	900,00	71	63.693	900,00	
Samtals	61,05	**54.945**	**900,00**	71	**63.693**	**900,00**	-14%
Gjöld							
Móttökustöðvargj., silfuramalgam	201	79.909	397,56	336	133.148	396,27	-40%
Flutningskostnaður	12	683	56,78	8	360	44,83	
Söfnunarstöðvarkostnaður	12	348	28,93	8	159	19,80	
	201	80.940	402,69	336	133.667	397,82	-39%
Rekstar- og þróunarkostnaður		6.682	33,24		5.749	17,11	
Samtals	201	**87.622**	**435,93**	336	**139.416**	**414,93**	-37%
Óráðstafað		-32.677			-75.723		
Staða 31.12.2001		-42.031					
Staða 31.12.2002		-74.709					

5.11 Kvikasilfurvörur

Amalgam er notað í tannfyllingar. Efnið er blanda af silfri og kvikasilfri. Innheimta af spilliefnagjaldi er lítil og notkun á amalgami er á undanhaldi fyrir plastefnum. Spurst hefur verið fyrir hjá Tollstjóraembætti hverjar séu ástæður misvísandi upplýsinga um innflutt magn amalgams. Annars vegar skv. upplýsingum fengnum frá Hagstofu Íslands og hins vegar því magni sem skráð er til álagningar spilliefnagjalds. Framkvæmd álagningar er til skoðunar hjá Tollstjóraembættinu. Á árinu var ákveðið að greiða aðeins hluta móttökustöðvargjalds af amalgami.

Varnarefni

Spilliefni til förgunar

Magn

Landshluti	2002 Útrýmingar- efni [kg]	2002 Fúavarnar- efni [kg]	2002 Samtals [kg]	2002 Samtals [kg/1000 íbúa]	2001 Útrýmingar- efni [kg]	2001 Fúavarnar- efni [kg]	2001 Samtals [kg]	2001 Samtals [kg/1000 íbúa]	Breyting [%]
Höfuðborgarsvæðið	2.099		2.099	11,7	891		891	5,0	
Suðurnes	1		1	0,1					
Vesturland	7		7	0,5	3		3	0,2	
Vestfirðir									
Norðurland vestra	5			0,5	30		30	3,2	
Norðurland eystra	130			4,9	39		39	1,5	
Austurland	12			1,0	144		144	12,2	
Suðurland	163			7,6	84		84	3,9	
	2.417		**2.417**	**8,4**	**1.191**		**1.191**	**4,2**	102%
Skilahlutfall miðað við innflutning á árinu	2,1%	0,0%	1,3%		1,2%	0,0%	0,9%		

Vörur sem verða að spilliefnum

Magn innflutnings og tekjur

Heiti	2002 Innflutningur [kg]	2002 Spilliefnagjald [kr/kg]	2002 Spilliefnagjald [kr]	2001 Innflutningur [kg]	2001 Spilliefnagjald [kr/kg]	2001 Spilliefnagjald [kr]	Magnbreyting [%]
Útrýmingarefni	117.372	3,00	352.116	98.525	3,00	295.749	19%
Fúavarnarefni	72.499	3,00	217.497	40.025	3,00	120.075	81%
	189.871		569.613	138.550		415.824	37%

Uppgjör

Tekjur	2002 Magn [kg]	2002 Fjármunir [kr]	2002 Fjármunir [kr/kg]	2001 Magn [kg]	2001 Fjármunir [kr]	2001 Fjármunir [kr/kg]	Breyting á tekjum og gjöldum
Spilliefnagjöld	189.871	569.613	3,00	138.550	415.824	3,00	
Samtals	189.871	**569.613**	**3,00**	138.550	**415.824**	**3,00**	37%
Gjöld							
Móttökust.gjöld, útrýmingarefni	2.417	618.288	255,81	1.191	250.481	210,31	147%
Móttökust.gjöld, fúavarnarefni							
Flutningskostnaður	435	11.523	26,49	325	12.095	37,22	
Söfnunarstöðvarkostnaður	435	12.585	28,93	325	6.435	19,80	
	2.417	642.396	265,78	1.191	269.011	225,87	139%
Rekstar- og þróunarkostnaður		69.275	28,66		37.534	31,51	
Samtals	2.417	**711.671**	**294,44**	1.191	**306.545**	**257,38**	132%
Óráðstafað		-142.058			109.279		
Staða 31.12.2001		273.631					
Staða 31.12.2002		131.573					

5.12 Varnarefni

Innflutningur á útrýmingarefnum hefur vaxið á undanförnum árum en verið mismikill á fúavarnarefnum. Úrgangur hefur aðeins borist af útrýmingarefnum en enginn af fúavarnarefnum frá 1998. Úrgangur hefur aldrei verið eins mikill og í ár.

Árið 2002 bárust spilliefni sem nema 73 kg á hverja fjóra íslendinga

There are 73 kg of Hazardous waste from each Icelandic family of four at cost of USD 20

Úrgangsolía
Lubricating oil and fuel oil
Aðallega smurolía
53,1 kg

Olíumálning og prentlitir
Solvent-based paint and printing ink
Mjög skaðleg efni t.d. smeltlökk, lakkmálning, bakkfernis, bæs, kitti og spartl
3,6 kg

Framköllunarefni
Photo chemicals
Mjög skaðleg efni t.d. framkallarar, festiefni, bleikiefni o.fl.
2,9 kg

Rafhlöður
Batteries
Mjög skaðleg efni á borð við kvikasilfuroxíð-, silfuroxíð-, nikkelkadmíum- og alkalískar hnapparafhlöður
0,5 kg

Leysiefni
Organic solvents
Mjög skaðleg efni á borð við lakkbensín, lakkþynna o.fl.
0,9 kg

Halógeneruð efnasambönd
Halogenated hydrocarbons
Mjög skaðleg efni til hreinsunar og þvotta í efnalaugum
0,4 kg

Varnarefni
Pesticides and herbicides
Mjög skaðleg efni t.d. skordýraeitur, illgresiseyðir og fúavarnarefni fyrir við
0,03 kg

Rafgeymar
Car batteries
Mjög skaðleg efni í blýsýrurafgeymum fyrir bíla og önnur farartæki
11,7 kg

Ísósýanöt
Isocyanides
Mjög skaðleg efni til svampgerðar og poliúritan-einangrunarefni
0.06 kg

Um Spilliefnanefnd

Markmið laganna um spilliefnagjald var að draga úr mengun af völdum tiltekinna spilliefna með því að skapa hagræn skilyrði fyrir endurnýtingu eða förgun þeirra. Byggt var á mengunarbótareglunni sem felur í sér að sá sem mengar umhverfið eða spillir því greiði kostnað af aðgerðum sem miða að því að koma í veg fyrir umhverfisskaða. Umhverfisráðherra fór með yfirstjórn þeirra mála sem lög þessi fjölluðu um.

Framkvæmd laganna var með þeim hætti að spilliefnagjald var lagt á tilteknar vörur við innflutning eða framleiðslu þeirra í landinu. Spilliefnagjaldinu var ætlað að standa undir óhjákvæmilegum kostnaði við móttöku spilliefna, flutning þeirra frá söfnunarstöðvum til mótttökustöðva, meðhöndlun þeirra og endurnýtingu eða eyðingu. Þannig greiddi spilliefnahafi með þjónustugjaldi fyrirfram fyrir förgun viðkomandi spilliefna og hafði því rétt á að skila þeim til förgunar sér að kostnaðarlausu. Spilliefnanefnd, sem umhverfisráðherra skipaði, fór með stjórn spilliefnagjalds og framkvæmd laganna. Álagning gjaldsins var með þeim hætti að tekjur og gjöld í hverjum vöruflokki stæðust á. Ársreikningar voru endurskoðaðir af Ríkisendurskoðun og birtir í B-deild Stjórnartíðinda.

Fyrirtækjum og atvinnugreinum var heimilt að semja um ráðstafanir til að fyrirbyggja mengun af völdum spilliefna, enda þjónaði það markmiðum laganna. Viðkomandi vara var þá undanþegin gjaldtöku. Umhverfisráðherra staðfesti slíka samninga að fenginni umsögn Spilliefnanefndar og Hollustuverndar ríkisins.